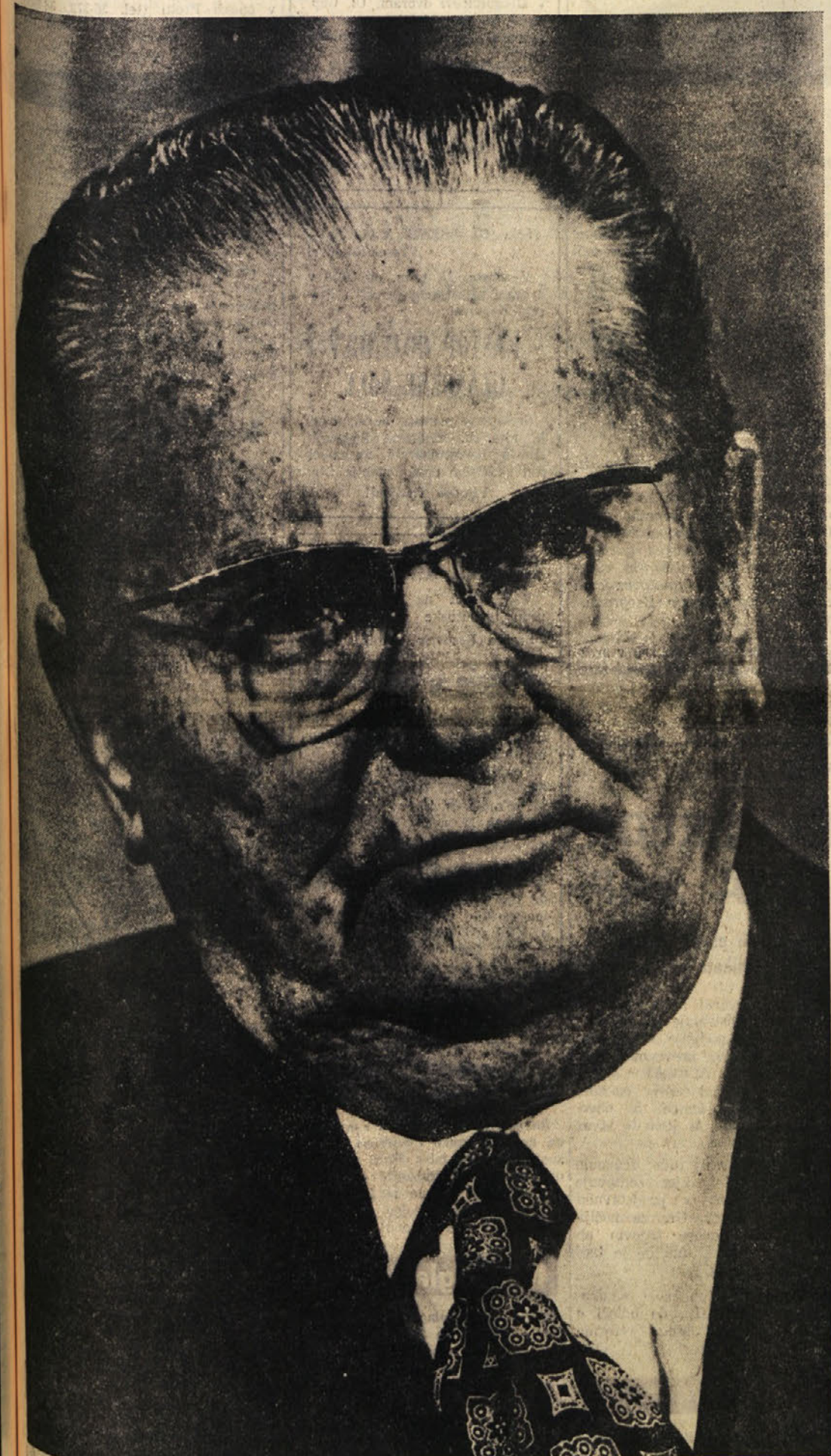

80 LET VELIKEGA REVOLUCIONARJA IN BORCA ZA MIR NA SVETU

Tito drugič narodni heroj

NA MNOGA LETA TOVARIS TITO!

Slovesna seja zvezne skupščine - Zahvalna poslanica narodov in narodnosti Jugoslavije - O njegovem revolucionarnem delu govoril Stane Dolanc - Prezidium vrhovnega sovjeta ZSSR je podelil Titu red Lenina

(Od našega dopisnika)
BEOGRAD, 24. — Na slovesni seji v zvezni skupščini, katere so se udeležili člani predsedstva SFRJ, predsedstva zvezne skupščine, zveznega izvršnega sveta, sveta federacije, predsedstva ZKJ, predsedstva zvezne konference SZDL, predsedstva Zveznega sindikata Jugoslavije, predsedstva Zveznega odbora borcev Jugoslavije, predsedstva zveze mladine, predsedstva zveze študentov, predsedstva konference za družbeno aktivnost žena, predsedstva Zveze rezervnih starešin Jugoslavije, so predsedniku Titu izročili »red narodnega heroja« in zahvalno poslanico.
Udeleženci slovesne seje so navdušeno pozdravili predsednika Tita, ko je s soglasjem prisel na sejo. Po kratkem govoru predsednika zvezne skupščine Miljalka Todorovića, ki je predsedniku Titu čestital k rojstnemu dnevu in hini, ki jo je zapel mešan zbor kulturno umetniškega društva Ivo Lola Ribar, je o revolucionarnem delu Josipa Broza Tita govoril tajnik izvršnega biroja predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije Stane Dolanc.

Dolanc je uvodoma poudaril, da je današnja seja posvečena človeku, katerega ime je povezano z eno najbolj dramatičnih in najslavnejših dob zgodovine Jugoslavije. To je doba, ko so narodi Jugoslavije uresničili svoja stremeljenja, premagali tuje zavojevalce in domače sovražnike in zgradili svojo samoupravno socialistično skupnost. Dolanc je za tem govoril o mladosti Tita, ko je navdihnil z ideali Lenina in okoliške revolucije posvetil svoje življenje borbi delavskega razreda in osvobodilni borbi narodov Jugoslavije. Tajnik izvršnega biroja predsedstva ZKJ je podrobno govoril o Titovi borbi proti frakcionizmu in oportunistični, o vlogi Tita v ljudski vstaji in narodnoosvobodilni borbi, o odzivu Stalina, o zaslugi Tita za razvoj Jugoslavije in o uvedbi samoupravljanja. Dolanc je posebno poudaril vlogo Tita v formiranju vojnih enot med osvobodilno vojno in njegove sposobnosti vojskovanja. Revolucionarno stregijo v narodnoosvobodilni borbi je Tito uporabil tudi v jugoslovanski koncepciji splošne ljudske obrambe.

V nadaljevanju svojega govora je Dolanc govoril o Titovi privrženosti delavskemu razredu in njegovi skrbni za človeka sploh. Delovni človek je bil in ostal za Tita glavna ustvarjalna sila in subjekt socializma. Od tod nenehna borba Tita za boljše življenje in osebo srečo delovnega človeka, za take družbene in materialne odnose, v katerih bi človek ni človek suvereno odločal o sred-

stvih in rezultatih svojega dela. Titovo pojmovanje delavskega razreda ni dogmatično, Tito se stalno zavzema, da bi delavski razred povsod bil navzoč, da imajo njegovi interesi povsod odločilno vlogo pri reševanju vseh vprašanj. Dolanc je zatem omenil Titovo vlogo v uvedbi in razvoju delavskega in družbenega samoupravljanja in rezultati, ki so jih narodi Jugoslavije dosegli na vseh področjih od uvedbe samoupravljanja. Dolanc je posebno poudaril Titove zasluge za rešitev nacionalnega vprašanja, za kovanje bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije, za uresničenje nacionalne svobode in enakopravnosti.

Politika polne nacionalne enakopravnosti je bila obdelana na peti pokrajinski konferenci KPJ posebno

BOZO BOŽIČ

(Nadaljevanje na 8. strani)

Ob dnevu mladine

V letošnji sezoni so bili storjeni številni poskusi, da bi delovanje mladine dobilo nekaj skupnih konceptov, zlasti pa, da bi razne mladinske dejavnosti dobile neko vsebino in koordiniranost. V tem smislu so potekali razgovori v številnih prostovoljskih društvih, v katerih so potekali razgovori in skupinami, ki nimajo klasične oblike združevanja.

Istemu namenu so služili razgovori, ki so potekali z mladino organizirano v obsejnih občinskih konferencah Zveze mladine Slovenije, čeprav je glavni namen teh razgovorov bil sodelovanje v duhu enotnega kulturnega prostora. Temu so služili tudi seminarji in nekaj skupnih prireditev, ki pa bodo morale v bodoče biti boljše po kvaliteti in kvantiteti. Osnove pa so že dale. Sporazumevanja, ki so se rodila iz teh stikov, so po svoje zanimiva. V nekaterih društvih je v vodstvu samo mladi kader, v posameznih pa so mladi obvladali k življenju delovanje, ki je bilo že nekaj sezon mrtvo. Ta dejstva so sama po sebi pozitivna, absolutno vzelo pa to še ni dovolj in ne pomenijo nikakršnega jamstva, da je delovanje usmerjeno. K neuspehom marsikdaj pripomore dejstvo, da manjka stik med generacijami v

smislu, da starejša vodstvena garnitura ni poskrbela za postopno uvajanje novih sil v vodenje nekega društva oziroma prirejanja najrazličnejših akcij. Skoraj povsod so se zavzeli mladinci in mladinke pritoževati nad mladostjo svojih vrstnikov. Mladost mladine za določene probleme in dejavnosti ni nekaj novega ne v času ne v prostoru. Ni pa rečeno ali kje zapisano, da se moramo s tem sprijazniti. Zlasti ne, če obstajajo možnosti, da se temu odpomemo. Teh možnosti ne uresničujemo zaradi pomanjkanja pravihga občutka za ideološko delo. So pa tudi primeri, pri katerih je mladost sad dolgoročnega načrta, da bi mladino čimveč zaposlili z dejavnostmi zunanjega, manifestativnega značaja, zato, da ne bi imela priroke postrežiti svoje pozornosti globalnim problemom okolja, v katerem živimo.

Zelo pogosto slišimo pikre pripombe s strani raznih društvenih funkcionarjev ali celih vodstev na račun solskega sistema, ki ne poskrbi, da bi se učenci, dijaki in študentje soočili z etničnimi in socialnimi problemi. Ne mislimo opravičevati tega greha našega šolstva. Vendar moramo na drugi strani pripomniti, da marsikdaj in marsikdo ne poskrbi, da bi v okviru svoje organizacije tej problematiki ustregel. Cesar vzgojitelj ne more napraviti v ozkih shemah svoje službe, bi pa morda lahko opravili v svobodnejšem okviru katerega društva, če bi bili vzpodbujeni k temu. Saj programe prosvetnih in športnih društev sami oblikujemo in uresničujemo in smo za ne odgovorni. Od nas samih je odvisno, v kakšnem duhu in zavesti bodo vzgojeni mlajši člani organizacije, v kateri delujemo. Teh vzvodov in možnosti se malokatero društvo poslužuje. Tako smo priča dejstvu, da imamo sicer široko razvejano mrežo športnih društev z razmeroma visokim številom članov, da smo tudi že poskrbeli za zbiranje in udeleževanje doraščajoče mladine, da je pa ta masa mladih ljudi pripravljena le tekmovali.

Ko je treba prisikati na pomoč pri kakšni drugi dejavnosti, ki je le količnik ideološko - akcijska, so že težave. Pomanjkanje časa. V dolgi perspektivi se tako stanje spreminja v škodo tudi tistega društva ali sekcije društva, ki tako politično linijo vodi. Mladi, navajeni, da imajo vse pripravljeno in da se jim ni treba nikoli soočiti z globljo problematiko svoje organizacije, le-to zapustijo ali se vsaj umaknejo, ko pride do pravih težav upravnega ali finančnega značaja. Vodstva teh društev bi morala razumeti, da je edini način obdržanja njegovih članov in kadrov - ob navedeni materialni bazi in ob nezadostnem dodeljevanju dotacij iz javnih sredstev - vzgoja članov v visoki zavesti njihove narodnostne pripadnosti. Tudi poznavanje drugih družbenih pojavov pripomore, da mlad človek ve, zakaj ima organizacijo, kateri pripada, tak značaj, kakaj si ne more privoščiti več dejavnosti ali opreme.

Navedene probleme in nejasnosti čutijo skupine mladih že dalj časa. To je bil eden izmed razlogov zbiranja v skupine oporečnega značaja v zadnjih letih. Te skupine so dalj časa ostale zaprte same vase, zaradi česar je bilo zelo lahko postavljati kritične pripombe na njihov račun. V zadnjem času pa se stvari spreminjajo. Zavest, da je treba vse naše dejavnosti nekoliko bolj splošizirati - ne v smislu strankarstva in sektašenja, temveč v smislu osvetečanja in odpiranja pogledov na vse, kar nas obkroža - je vedno bolj prisotna. Ali bo za to potrebna posebna mladinska organizacija, kot smo jih imeli v preteklosti, ali pa je bolj pametno in ekonomično dopolniti vsebino že obstoječih struktur? V kakšni smeri se bo vsa navedena problematika razvijala, bodo pokazali te prihodnji meseci.

Aldo Rupel

BONN, 24. — Nad 700.000 prebivalcev zahodnega Berlina je med binkošti izkoristilo prepustnost, da so obiskali sorodnike in prijatelje v Nemški demokratski republiki. Vreme je bilo zelo slabo, kljub temu pa je bilo več ugodnosti, ki so jih izkoristili. V podoben okoliščinah. Nadzorstvo obmejnih strankarstev je bilo vzorno, brez birokratskih težav.

DUNAJ, 24. Nemški kancler Brandt je na dvodnevnem uradnem obisku v Avstriji. Sestal se je s kanclerjem Kreiskim, s katerim sta razpravljala o splošnem evropskem položaju po ratifikaciji pogodb s Poljsko in s Sovjetsko zvezo. Brandt je med drugim izjavil, da bodo podprli napore Avstrije da se sporazume z EGS. Dejal je tudi, da bodo normalizirali odnose z vsemi državami varšavskega pakta in da bodo obravnavali možnost priznanja Ljudske republike Kitajske.

PARIZ, 24. — V francosko prestonico je prišel na tridnevni uradni obisk kitajski zunanji minister Clodomir Almeyda. Na letališču ga je sprejel francoski zunanji minister Maurice Schumann.

NADALJUJEJO SE POGOVORI MED NIXONOM IN BREŽNJEVOM

V Kremlju podpisali sporazum o vesoljskem poletu ZDA in SZ

Danes na dnevnem redu zapletena vprašanja omejevanja strateške oborožitve - Včeraj razgovori o Evropi

MOSKVA, 24. — V Kremlju so popoldne podpisali dve zanimivi sovjetsko - ameriški pogodbi o sodelovanju. Prva se nanaša na skupno iskoriščanje vesolja na skupen vesoljski polet, druga pa na tehnično in znanstveno sodelovanje glede različnih vprašanj.

Največje zanimanje je seveda za skupni polet ter združitve dveh vesoljskih ladij, od katerega bo prišlo predvidoma 15. junija 1975. Takrat bodo izstrelili dve raketi iz orbite, nato pa se bosta vesoljski ladiji združili ter bodo lahko svedobno hodili sovjetski in ameriški kozmonavti iz ene v drugo ladjo. Načrt je zelo zapleten in so o njem dalj časa razpravljali.

Prvi sestanek ameriških in sovjetskih strokovnjakov je bil oktobra 1970 v Moskvi. Tehnično so najresnejšo težavo premostili lanskega decembra, ko so pripravili načrte za nekaj posredni modul, ki se bo na eni strani priključil

sovjetski vesoljski ladji na drugi pa ameriški, tako da ne bo potreba ladij spreminjati. Okvirni načrt predvideva, da bodo iz kozmodroma v Balconurju izstrelili »Sojuz« s tremi kozmonavti in istočasno iz Cape Kennedyja »Apollo«. Obe ladji se bosta združili kakih 200 kilometrov nad Zemljo. Nato bo vseh šest mož posade izvršilo skupno znanstvene ter tehnične poskuse.

Danes popoldne se je Brežnev pri ure pogovarjal s Nixonom in so bila na dnevnem redu predvsem vprašanja Evrope. Nič točnejšega pa niso povedali, o čem sta dejansko govorila.

Agencija TASS je popoldne uradno sporočila, da so med razgovori posvetovali posebno pozornost evropskim vprašanjem in da so bili razgovori stvarni. Zvečer pa sta predstavnik ZDA in SZ povedala nekaj več ter v bistvu obravnavala predvsem evropsko konferenco, za katero je sovjetski predstavnik mnenja, da je lahko še letos, medtem pa je Ziegler mnenja, da je potrebna skrbna priprava, kar pomeni, da ne more do nje priti pred drugo polovico prihodnjega leta. Zelo verjetno pa gre za ameriški načrt, da naj bi prišlo pred konferenco do zmanjšanja napetosti ne samo v Evropi, temveč tudi v Aziji.

Nixon je po dopolnjenem razgovoru položil venco na grob neznane ga junaka pred Kremljem, zvečer pa ga je povabil Brežnev v svojo etačo v bližini Moskve, kar opazovalci ocenjujejo kot dober znak glede poteka razgovorov.

Zelo verjetno bodo jutri na dnevnem redu zapletena vprašanja omejevanja strateške oborožitve. O tem se že dalj časa vršijo pogovori SALT in sta se danes sestala sovjetski in velposlanik v Helsinkih. Popoldne pa sta se v vlakom odpejala jutri jutraj, ko se bodo prišli pogajanja o verjetno še vedno obstoječih težavnih vprašanjih. Na splošno so mnenja, da bo mogoče podpisati tudi pogodbo o zmanjšanju strateške oborožitve in da bo do tega podpisarj prišlo v petek.

Vendar pa zelo verjetno tudi še vedno obstajajo razna sporna vprašanja, in je najbrž zaradi tega Nixon odpovedal za jutri predvideni obisk Zelenograd, manjšega mesta, ki je v bližini Moskve in ki je izredno moderno in kjer so najpomembnejši sovjetski obrati elektronske industrije. Ziegler je v tej zvezi dejal, da je predsednik Zieel ostati v Moskvi, da nadaljuje razgovore.

Nixonova žena Pat je danes obiskala univerzo, kjer pa jo študentje niso sprejeli z največjimi simpatijami. Nekateri opazovalci pravijo, da se je obnašala prilično tako, kot da bi šlo za volilno kampanjo, tipično na ameriški način. Poleg tega so izvedli izredne zaščitne ukrepe in so bili že zjutraj zaprti glavni vhodi. V neki knjižnici je tako na primer Pat Nixon šla za študentko in jo norepljal po rami. Študentka se je obrnila,

NA DNEVNEM REDU IZVOLITEV PREDSEDNIKOV

Po volitvah danes prva seja parlamenta

Izvolitev nekaterih načelnikov parlamentarnih skupin

RIM, 24. — Jutri popoldne se bosta sestala poslanska zbornica in senat, ki bosta izvolila predsednika. Vse kaže, da ni nobenih težav več in da bodo potrdili za predsednika poslanske zbornice socialisti Partinija, za predsednika senata pa demokristijana Fanfanija. Bolj zapleteno pa je vprašanje predsedstva obeh zbornic, kjer je treba upoštevati vse stranke, pa tudi razmerja struj v strankah.

Danes so se sestale različne skupine. Socialisti so potrdili za načelnika njih poslanske skupine Bertoldija. Republikanci so prav tako potrdili La Malfa, za podpredsednika so imenovali Bucalossija in za tajnika Gunnello.

Demokristijani so za predsednika poslanske skupine izvolili Piccolija in to s 163 glasovi, 72 glasov pa je prejel poslanec Cossiga. Za načelnika skupine senatorjev so izvolili senatorja Spagnollia in to s 134 od 135 glasov.

Danes se je končalo zasedanje centralnega komiteja PSUIP, na katerem so glasovali o treh resolucijah. Vseh članov centralnega komiteja PSUIP je 94. Za resolucijo, ki predvideva sklicanje izrednega kongresa v juliju, na katerem naj se odloči o vključitvi v KPI, je glasovalo 68 članov KCI. Dvanajst glasov je prejela resolucija, ki govori o tem, da je treba še nadalje ohraniti PSUIP in končno 10 glasov resolucija, ki predlaga vključitev v PSI. Vdružili so se trije, odošeni pa je bil en član centralnega komiteja.

Direkcija KPI je sklicala centralni komite za ponedeljek 29. maja. Nato bo poročal o pobudah KPI po volitvah, Berlinguer pa o odnosih z drugimi strankami.

Predvčerajšnjim začetek mladinskega tedna v Ljubljani

LJUBLJANA, 24. — V letnem gledališču Križanke v Ljubljani se je

Čestitke SKGZ

Trst, 23. maja 1972

Spoštovani tovariši
Josip Broz - Tito,
predsednik SFR Jugoslavije

Beograd

Slovenska kulturno gospodarska zveza, ki združuje slovenske kulturne, strokovne in druge organizacije, ustanove in liste v Italiji, Vam ob Vaši osemdesetletnici iskreno čestita.

Mnogo Slovencev in tudi Italijanov iz vseh pokrajin, tržaške, goriške in videmske, kjer smo Slovenci avtohtoni prebivalci, se je v času narodnoosvobodilnega boja borila pod Vašim vodstvom proti fašizmu in nacizmu. V tem boju so globlje spoznali in prenesli na mlajše generacije plemenito vsebino gibanja, ki ste mu načelovali in ki stremi po svobodi, enakopravnosti, socialni pravičnosti in sožitju med narodi.

V vodstvu nove Jugoslavije ste ostali zvesti svojim načelom, utrjevali ste bratstvo njenih narodov in ga branili, kadar je bilo v nevarnosti; na Vašo pobudo je bil uveden samoupravni družbeni sistem,

ki vodi človeka k osvoboditvi, družbi pa daje vedno bolj human izraz.

V mednarodni politiki ste, tovariši predsednik, od vsega sveta priznali pobudnik miroljubnega sožitja med državami. Pokazali ste občudovanja vzbujajočo vnemo v naporih, da se tudi v mednarodnih odnosih vnese enakopravnost med malimi in velikimi ter med revnimi in bogatimi državami.

Slovenski delegaciji pa tudi slovenski javnosti v Italijanski republiki bo ostal v živem spominu osebni stik z Vami, ko ste se lanskega marca zadrževali na državniškem obisku v Rimu. Vaše poznavanje naših problemov, zanimanje zanje ter zaključki obiska so dokazali, da so Vam in matični deželi pri srcu deli narodov Jugoslavije, ki živijo izven meja.

Želim Vam, tovariši predsednik, mnogo zdravja in moči, da bi mogli še naprej po poti, ki ste si jo začrtali tudi zato, da bi se mi čutili krepkejši in odporniše ob napredni, uglednejši in bogatejši matični deželi in da bi se še naprej utrjevali prijateljski odnosi med obema državama kot trdno jamstvo za našo narodnostno življenje.

Predsednik:

Boris Race

NA VČERAŠNJEM ZASEDANJU DEŽELNEGA SVETA SO UDOBRIJLI DVA ZAKONA

V pričakovanju zdravstvenega načrtovanja 300 milijonov lir za izboljšanje bolnišnic

Za zakon o bolnišnicah so glasovale vse skupine razen KPI in PSIUP, ki sta se vzdržali - Soglasno so odobrili zakon o finansiranju ureditve novih greznic

Včeraj je deželni svet odobril brez večjih polemik in debat dva nova zakona: prvega so odobrile vse politične skupine, razen KPI in PSIUP, katerih svetovaleci so se vzdržali, drugega pa so odobrili vsi svetovaleci brez izjeme.

Prvi zakon, ki nosi številko 201, predvideva prispevek 300 milijonov lir za ponovno finansiranje v 1972. letu 6. člena zakona 36 iz leta 1965 o finančni podpori za gradnjo, popravila in vzdrževanje bolnišnic in drugih zdravstvenih zavodov. Do sedaj je deželna uprava potrošila v ta namen 2,5 milijarde lir. Na podlagi 6. člena, ki predvideva prispevke na interese za gradnjo in izboljšanje bolnišnic, pa so potrošili precejno po 300 milijonov lir letno. V razpravo so poselji svetovalec Pupini (MF), Boschi (MSD), D'Antoni (PSDI), Bergamas (KPI) in Urli (KD). V bistvu so se vsi strinjali s predloženim zakonom, nekateri svetovaleci pa so opozorili na pomanjkanje splošnega državnega razvoja nekega načrta za zdravstvo.

Komunistični svetovalec so tudi predložili tri popravke k naslovu in členom zakona, ki naj bi vpeljali novo zamisel zakona, v smislu, da bi finančno podpirali samo izboljšanje že obstoječih bolnišnic, za gradnjo novih pa naj bi počakali na deželni razvojni načrt, v katerem naj bi smotno nakazali smerice za nove gradnje.

Svet je odbil vse tri popravne predloge, kar je tudi napovedal v svojem odgovoru predsednik odbora Berzanti. V svojem odgovoru je predvsem posvetil pozornost opazkom komunističnega svetovalca, ter je priznal, da so njegove opazke pravilne, sicer pa tudi nepotrebne, ker se sam odbor dobro zaveda potrebe, da se začne z resničnim načrtovanjem in da bo predložil razvojni načrt verjetno že letos. Do takrat pa bodo izkoriščali sklad samo za nujne potrebe pri popravilih bolnišnic, po odobritvi načrta pa bo takoj na razpolago večja vsota za nove gradnje.

Po tej predhodni pripombi se je začelo glasovanje. Kot smo omenili v začetku, so za zakon glasovali KD, PSL, PSDI, SS, MF, PLI in MSI, svetovalec KPI in PSIUP pa so se vzdržali.

Drugi zakon št. 200 pa zadeva spremembe in ponovno finansiranje zakona št. 16 iz leta 1971 za gradnjo grezniskih naprav in filtrov.

S SEJE KONZULTE PRI SV. IVANU

ZA NOVE HIŠE NA BRANDEŽIJI SO POSEKALI TISOČ DREVES?

Odločna zahteva prizadetih, da se ugotovijo krivde in se izplača odškodnina

Kakor smo na kratko že poročali, je predsednik rajonske konzulte pri Sv. Ivanu razpravljal o vprašanju novih hiš na Brandežiji, ki se rušijo, in o zaščiti interesov družin, ki so jih preselili iz sosednjih hiš zaradi varnostnih razlogov. Seje sta se udeležila občinska odbornika Verza in De Luca, med številnim občinstvom pa smo zaznali tudi gradbenega podjetnika inž. Cumina, ki je zgradil omenjene hiše in je previdno molčal.

Predsednik konzulte je v svojem na govoru poudaril zahtevo, da se ugotovijo krivde, izplača odškodnina prizadetim družinam in prepreči spekulacije pri gradnjah stanovanjskih hiš. Prizadeti je pozval, naj v obrambi svojih interesov nastopajo e-notno, obljubil pa jim je vso pomoč konzulte.

Odbornik De Luca je obrazložil, kako se izdajajo gradbeno dovoljenja, in je poudaril, da je za gradnjo odgovoren vodja del ali direktor gradbišča, ne pa občina, ki ima nalogo, da skrbi za zaščito varnosti občanov. V tem smislu je občina tudi ukrepala, ko se je pojavila nevarnost. Zdej morajo strokovnjaki ugotoviti obseg prenehanja zemlje in odgovornosti. Odbornik Verza je poudaril, da se občinska uprava ne čuti krivo in da bo moral plačati vsa odškodnina, ki jo kriv. Tudi dežela je odredila strokovno preiskavo. Če bodo strokovnjaki ugotovili, da gre za naravno nevarnost, bi lahko zaprosili za deželni prispevek.

Med diskusijo so padli tudi očitki na vse strani. Tako je nekdo očital: »Na takem zemljišču, dovoženemu materialu, ne bi smeli graditi tako velikih hiš. Čeprav gre za zeleno področje, so posekali 1000 dreves. Kdo je to dovolil? Drugi je poudaril, da mora preiskovalna komisija ugotoviti, če so pri gradnji uporabljali primerno material in upoštevali tehnične predpise za take gradnje. Kdor se je moral izseliti iz hiše, zahteval, da se mu preskrbi primerno stanovanje in da se čimprej uredijo razmere za vrnitev domov. Izrazil so tudi zahtevo, naj občina pomaga prizadetim družinam, da ne bodo imeli stroškov za prevoz z javnimi sredstvi in za prehrano ter da bodo oproščeni občinskih dajatev. Odbornik Verza je obljubil, da bo o tem razpravljal občinski odbor.

Sinoči je bila pri Sv. Ivanu ponovno javna seja rajonske konzulte, na kateri so nadaljevali z razpravo v zvezi z usodo na Brandežiji in problemih, ki jih je usod povzročil številnim družinam.

Konzulta je soglasno sprejela tri resolucije in jih naslovila na občinsko upravo. V prvi zahteva naj ob-

V ta namen bo letos dežela potrošila 1 milijardo lir, katere bodo deležne v večji meri manjše občine naše dežele, tiste, ki imajo večje težave pri dobavljanju posojil. Dežela bo dajala finančne podpore in bo tudi jamčila pri posojilih finančnih družin in bank.

O zakonskem predlogu so sprotgovorili svetovalec Boschi (MSD), De Cecco (PSIUP), Traumer (PLI), Pupini (MF), D'Antoni (PSDI), Cuffaro (KPI), poročevalce Riguto (KD) in odbornik Masutto.

Tudi pri tem predlogu so se vse skupine strinjale, da je pozitiven in so zato vsi glasovali za zakon. Svetovalec Cuffaro je predvsem na cel vprašanje industrijskega onesna-

ženja in potrebo, da se čimprej poskrbi za državni zakon proti onesnaženju. Napovedal je, da bo glasoval za zakon tudi z namenom, da bi spodbudil deželno upravo za čimvečjo zavzetost na tem področju.

Odbornik Masutto je priznal tudi opozicijskim strankam sodelovanje pri izdelovanju zakonskega predloga, katerega so terjale vse socialne in upravne ustanove dežele. Zato je napovedal, da bo dežela še naprej delovala za rešitev vprašanja onesnaženosti voda in da bo v kratkem začela delovati za gradnjo in popravilo vodovodnih in tistih občinah, kjer se ni to koristne navedeno.

ZA TOVORNO POSTAJALIŠČE PRI FERNETIČIH

Določbe zakona štev. 865 glede razlaščenja zemlje

Pri številnih parcelah je lastništvo sporno - V Fernetičih so se začeli pojavljati prekupčevalci - Po čem bo konzorcij plačeval zemljo

Na naši sliki so temno zaščitene parcele, ki jih konzorcij za gradnjo tovarnega postajališča namerna ukupiti oziroma razlastiti v prvi fazi izgradnje nove naprave. Gre za 390 tisoč kv. m površine, od tega približno 4/5 v repentabarski in 1/5 v tržaški občini. Del zemljišča v repentabarski občini, last nekega trgovca z vinom in li-

Izlet v Makedonijo

Nase naročnike in čitatelje, ki se bodo udeležili našega tradicionalnega izleta v Makedonijo, prosimo, da dvignete programe v upravi našega lista v Ul. Montecchi 6/II.

Odhod posebnega vlaka iz Trsta bo v nedeljo, 28. maja ob 13.05. Izletnike prosimo, da bodo na postaji vsaj 15 minut pred odhodom vlaka. Povratek v Trst je predviden v soboto, 3. junija ob 19. uri - spet na tržaško postajo.

POŠTARSKI ODBORNIKI SV. IVANA

Ladjedelnica Sv. Marka že čez nekaj tednov brez naročil in dela?

Ladjedelnica Sv. Marka grozi ponovna resna kriza. Čez nekaj tednov, ko bodo v podjetju končali s popraviljem ladje «Fairwind», bo delo v njej zamrlo. Slišijo se namreč glasovi da uprava podjetja nima drugih naročil in da je več sto delavcev, ki pripadajo zasebnim podjetjem, prejele odpovedi na pisma.

Zaradi tega je načelnik svetovalske skupine KPI Giorgio Rossetti vložil županu Spacchini nujno vprašanje s predlogom, naj skliče občinski svet, ki naj enotno protestira pri rimski vladi za zahtevo, naj spoštuje vsaj sprejete obveze (načrt CIPE 1969), za katere so morali delavci pol meseca zasedeti ladjedelnico.

Rossetti meni, da morajo vse politične in družbene sile preko svojih predstavnikov dvigniti svoj glas in zahtevati, naj se ohrani gradbena dejavnost ladjedelnice in tehnična sposobnost splavišča, ki je iz nesmiselnih razlogov edino prosto splavišče na svetu.

LJUBLJANSKI UMETNIKI JUTRI NA ODRU KULTURNEGA DOMA

Gostovanje Drame SNG s Shawovim Pygmalionom

Iva Zupancičeva in Boris Kralj v glavnih vlogah

Stano slovensko gledališče v Trstu zaključuje letosno sezono v Kulturnem domu z gostovanjem Drame SNG iz Ljubljane, ki se bo predstavila z odlično izvedbo Shawove «pravljice v petih dejanjih» Pygmalion. O visoki kvaliteti predstave govorijo nagrade in pohvale, ki jih je bil ljubljanski ansambel deležen za svojo igrjo, ime Bernarda Shawa pa je že dovolj jamstvo za njeno vsebino.

Shaw je, kljub doiceni distanci, ki jo ulegemo danes imeti do njegovih del, še vedno izjemen avtor. Zlepa ne najdemo sodobnega pisca, ki bi ga mogli primerjati z njim, kar zadeva obseg in bogastvo v stvarjanju, vitalnost, duhovitost in strastno zgovornost. Ostal bo živ kot zdel polnoletnega gledališča, kot naravnost mojster govornice, prav tako iz neke Elize Dolittle izklesanih nove človeške bitje. Glavni vlogi sta upodobil Boris Kralj in Iva Zupancičeva, predstava je režiral ljubljanski rojak Stevo Žigon, član Jugoslovanskega dramskega pozorišča v Beogradu.

Shaw je za svojega junaka izbral profesorja Higginsa, ki hoče prav tako iz neke Elize Dolittle izklesati novo človeško bitje. Glavni vlogi sta upodobil Boris Kralj in Iva Zupancičeva, predstava je režiral ljubljanski rojak Stevo Žigon, član Jugoslovanskega dramskega pozorišča v Beogradu.

● Jutri večer, ob 20. uri, bo v krožku «Che Guevara» v Ul. Madonnina 19. predaval častnik lista «L'Unita» Mario Passi o «fašistični zaroti proti demokraciji v letih 1969-1972».

ZARADI NEPOUSTLJIVOSTI LASTNIKA

OD DANES DO SREDE STAVKE OSEBJA SAP

Nujna je municipalizacija zasebnih avtobusnih prog - Možno so tudi stavke v trgovinskem sektorju - Seja sindikata upokojencev

Kot nam je sporočilo sindikalno tajništvo CISL je delavska skupščina avtobusnega podjetja SAP, ki upravlja linjske zveze Trsta z o-kolico, obsodila dejstvo, da se lastnik podjetja brani izpolnjevati zahtevane delovne pogodbe, kar zahteva člene sindikata, ki ga je podpisal pred odborom za prevoze na deželi. Zato so delavci oblikali zaporedje prekinitev dela, ki se pričneja že danes, od 18. do 21.30.

Nadajnje stavke bodo jutri (v petek) od 5. do 9. jutraj. Mehaniki v podjetju bodo stavkali v petek od polne pale. Sledila bo splošna stavka vseh uslužbencev, zaradi katere ne bodo vozili avtobusi od sobote, 27. maja do srede, 31. maja.

Sporočilo sindikata se zaključuje z resno grožnjo: če se položaj medtem ne bo spremenil, se bo stavka nadaljevala v še ostrejših oblikah.

Mimogrede naj omenimo, da se podobne krize v tem zasebnem koncesijskem podjetju ponavljajo skoraj sezonsko. Ljudje raznih raje

so se večkrat organizirali in predirali demonstracije z zahtevo, naj občina to podjetje «municipalizira», se pravi, prevzame avtobuse v režijo AGEAT Zupan Spacchini se je pred časom na zahtevo svetovalcev levic, že obvezal v tem smislu, a je nato stvar zaspala.

Niz stavk grozi tudi drugemu sektorju: trgovini, kjer zahtevajo takojšen sestanek s predstavniki združenja trgovcev. Gre za kolikoli vprašanje zapore trgovin ob ponedeljkovi jutraj, tudi če je tisti leden kak praznik.

V soboto se sestane svet sindikata upokojencev CGIL, da odloči o oblikah boja za doseg reforme pokojnin.

Izleti

Slovensko planinsko društvo v Trstu priredi dvodnevni izlet (1. in 2. 6.) v Begunje in dolino Drago z vzponom na Begunjsko. Planinci bodo prenočili v Roblekovem domu, ki je 3 ure hoda od Drage. Neplaninci bodo imeli prenočišče v Domu v Dragi. Ogled muzeja v Begunjah in sprehod do planine oziroma do Sanktaške kočice. Vpisovanje pri Norči Zavodil v Ul. Geppa 9. Na razpolago je le še nekaj mest.

PD Lipa in SD Zarja iz Bazovice priredita dne 28. maja izlet na otok Krk; ob povratku bo prijateljsko srečanje na Reki v domu PD Bazovica. Vpisovanje je v torekarni, pri Čaču. Stanokoti Vodopivcu in v pekarni Marc.

Odhod izpred vaške cerkve točno ob 7. uri. Ker je še nekaj prostih mest, se vpisovanje zaključuje danes 25. t. m.

KASTA organizira 28. t. m. celodnevni izlet z avtobusom na Matajur. Vpisovanje v Tržaški knjigarni vsak dan od 17. do 19. ure. Cena 1500 lir. Vpisovanje do četrtka 25. t. m.

Kolesarski klub Adria priredi v nedeljo 28. maja t. l. izlet v Padovo ob priliki kolesarske dirke. Vpisovanje v gostilni Pri Zupanovih in pri Zvonku Lorenziju.

Prosvetno društvo «France Prešeren» v Boljuncu priredi v soboto in nedeljo, 10. in 11. junija izlet na Korosko s koncertom društvenega pevskega zbora in s tamburši. Nastop bo v vasi Bilčev. Prenovočanje v Celovcu. Ogled knežjeve karnia na Gosposvetem polju in Vrbskega jezera. Zadojstve osebna izkaznica. Vpisovanje pri Lauri v mlekarni.

STALNO
SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst
Kulturni dom
GOSTOVANJE DRAME SNG IZ
LJUBLJANE
BERNARD SHAW

PYGMALION

(Pravljica v petih dejanjih)

Prevod: JANKO MODER
Scena: SVETA JOVANOVIĆ
Kostumi: ALENKA BARTLOVA
Glasba: BOJAN ADAMIĆ
Režija: STEVO ŽIGON

Jutri, 26. maja ob 21. uri
(Abonma red A - premijski in red E - mladinski v četrtek)

V soboto, 27. maja ob 20.30
(Abonma red B - I. sobota po premieri in red D - mladinski v sredo)

V nedeljo, 28. maja ob 16. uri
(Abonma red C - I. nedelja po premieri in red F - okoliški)

Slovenski klub
in Mladinski
krožek
priredita
jutri,
26. t. m. ob 20.30
v Gregorčičevi dvorani, Ul. Geppa 9, ob 30. obletnici smrti narodnega heroja Toneta Tomšiča

SPOMINSKI VEČER
O liku revolucionarja, ki se je rodil v Trstu, bo govorila avtorica njegovega življenjskega Alenka Nedog.

Vljudo vabljeno!

V soboto, 27. t. m. ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva Prosek - Kontovel

NASTOP GOJENCEV
GLASBENE ŠOLE

Sodelujejo pianisti, harmonikarji, kitaristi, violonisti, klarineti in harmonikarski ansambel pod vodstvom prof. Ignacija Ote.

Vljudo vabljeno!

Šola GLASBENE MATICE - Prosek-Kontovel

V soboto, 27. t. m. ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva Prosek - Kontovel

NASTOP GOJENCEV
GLASBENE ŠOLE

Sodelujejo pianisti, harmonikarji, kitaristi, violonisti, klarineti in harmonikarski ansambel pod vodstvom prof. Ignacija Ote.

Vljudo vabljeno!

Šola GLASBENE MATICE - Prosek-Kontovel

V soboto, 27. t. m. ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva Prosek - Kontovel

NASTOP GOJENCEV
GLASBENE ŠOLE

Sodelujejo pianisti, harmonikarji, kitaristi, violonisti, klarineti in harmonikarski ansambel pod vodstvom prof. Ignacija Ote.

Vljudo vabljeno!

Šola GLASBENE MATICE - Prosek-Kontovel

V soboto, 27. t. m. ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva Prosek - Kontovel

NASTOP GOJENCEV
GLASBENE ŠOLE

Sodelujejo pianisti, harmonikarji, kitaristi, violonisti, klarineti in harmonikarski ansambel pod vodstvom prof. Ignacija Ote.

Vljudo vabljeno!

Šola GLASBENE MATICE - Prosek-Kontovel

V soboto, 27. t. m. ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva Prosek - Kontovel

NASTOP GOJENCEV
GLASBENE ŠOLE

Sodelujejo pianisti, harmonikarji, kitaristi, violonisti, klarineti in harmonikarski ansambel pod vodstvom prof. Ignacija Ote.

Vljudo vabljeno!

Šola GLASBENE MATICE - Prosek-Kontovel

V soboto, 27. t. m. ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva Prosek - Kontovel

NASTOP GOJENCEV
GLASBENE ŠOLE

Sodelujejo pianisti, harmonikarji, kitaristi, violonisti, klarineti in harmonikarski ansambel pod vodstvom prof. Ignacija Ote.

Vljudo vabljeno!

Šola GLASBENE MATICE - Prosek-Kontovel

V soboto, 27. t. m. ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva Prosek - Kontovel

NASTOP GOJENCEV
GLASBENE ŠOLE

Sodelujejo pianisti, harmonikarji, kitaristi, violonisti, klarineti in harmonikarski ansambel pod vodstvom prof. Ignacija Ote.

Vljudo vabljeno!

Šola GLASBENE MATICE - Prosek-Kontovel

V soboto, 27. t. m. ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva Prosek - Kontovel

NASTOP GOJENCEV
GLASBENE ŠOLE

Sodelujejo pianisti, harmonikarji, kitaristi, violonisti, klarineti in harmonikarski ansambel pod vodstvom prof. Ignacija Ote.

Vljudo vabljeno!

Šola GLASBENE MATICE - Prosek-Kontovel

V soboto, 27. t. m. ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva Prosek - Kontovel

NASTOP GOJENCEV
GLASBENE ŠOLE

Sodelujejo pianisti, harmonikarji, kitaristi, violonisti, klarineti in harmonikarski ansambel pod vodstvom prof. Ignacija Ote.

Vljudo vabljeno!

Šola GLASBENE MATICE - Prosek-Kontovel

V soboto, 27. t. m. ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva Prosek - Kontovel

NASTOP GOJENCEV
GLASBENE ŠOLE

Sodelujejo pianisti, harmonikarji, kitaristi, violonisti, klarineti in harmonikarski ansambel pod vodstvom prof. Ignacija Ote.

Vljudo vabljeno!

Šola GLASBENE MATICE - Prosek-Kontovel

V soboto, 27. t. m. ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva Prosek - Kontovel

NASTOP GOJENCEV
GLASBENE ŠOLE

Sodelujejo pianisti, harmonikarji, kitaristi, violonisti, klarineti in harmonikarski ansambel pod vodstvom prof. Ignacija Ote.

Vljudo vabljeno!

Šola GLASBENE MATICE - Prosek-Kontovel

V soboto, 27. t. m. ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva Prosek - Kontovel

NASTOP GOJENCEV
GLASBENE ŠOLE

Sodelujejo pianisti, harmonikarji, kitaristi, violonisti, klarineti in harmonikarski ansambel pod vodstvom prof. Ignacija Ote.

Vljudo vabljeno!

Šola GLASBENE MATICE - Prosek-Kontovel

V soboto, 27. t. m. ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva Prosek - Kontovel

NASTOP GOJENCEV
GLASBENE ŠOLE

Sodelujejo pianisti, harmonikarji, kitaristi, violonisti, klarineti in harmonikarski ansambel pod vodstvom prof. Ignacija Ote.

Vljudo vabljeno!

Šola GLASBENE MATICE - Prosek-Kontovel

V soboto, 27. t. m. ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva Prosek - Kontovel

NASTOP GOJENCEV
GLASBENE ŠOLE

Sodelujejo pianisti, harmonikarji, kitaristi, violonisti, klarineti in harmonikarski ansambel pod vodstvom prof. Ignacija Ote.

Vljudo vabljeno!

Gledališča

KULTURNI DOM

Jutri, 26. t. m. ob 21. uri Bernard Shaw «Pygmalion» - gostovanje Drame SNG iz Ljubljane. Abonma red A in E.

Ponovitev: v soboto, 27. t. m. ob 20.30 za abonma red B in red D; v nedeljo, 28. t. m. ob 16. uri za abonma red C in red F.

Avionisti za okoliški abonma (28.5.): Avionisti 31. Veliki Repon 14.40, Mali Repon 14.45, Zgonik 14.50, Koldrova 14.50, Salez 14.55, Križ 15.00, Prosek 15.20, Kontovel 15.20.

Avionisti št. 2: Trnovca 14.40, Preknik 14.45, Cerovlje 14.55, Vižovlje 15. (železniška postaja), Sesljan 15.05 (križišče Sesljan - Vižovlje), Nabrežina 15.10.

Prodaja vstopnic vsak delavnik od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma. Rezervacija na telefon: 300 št. 734-265

POLITEAMA ROSSETTI

Ponovitev Brehtove drame «Mali Korajza» z rezerviranimi sedeli v parterju ob 21. uri.

4. JULIJA V ZADOBRAVI PRI LJUBLJANI

Proslava slovenske partizanske vojske ob 30. obletnici ustanovitve brigad NOV

Pohod mladinskih brigad po »poteh domicilnih enot«

Pretekli teden, je bil v Ljubljani sestanek predsednikov odborov partizanskih enot in služb NOV in POS. Sestanek je vodil Franc Lešnik, predsednik odbora za proslavo slovenske partizanske vojske ob 30-letnici ustanovitve prvih brigad.

Dogovorili so se, da bodo 4. julija proslavljali ustanovitve slovenske partizanske vojske. Minilo je že 30 let od tedaj, ko smo Slovenci ustanovili prve partizanske brigade NOV in POS (Tomišičeva, Škerbecjeva, Cankarjeva in Gubčeva brigada ter II. grupo odredov), ki so nastale na osnovi partizanskih čet, bataljonov in odredov, ki so se oblikovale že leta 1941.

Okvirni program proslave obseja dva dela, in sicer pohod mladinskih brigad iz vseh občin Slovenije »Po poteh domicilnih enot« in osrednjo proslavo v Zadobrovi pri Ljubljani.

Pohodi mladinskih brigad bodo organizirani tako, da bodo kar najbolj preprosti in verno odražali dejstva in razmere s tem, da bodo imeli samo akcijski značaj, temveč bodo imeli predvsem izobrazilni in politični namen. Občinke mladinske brigade se bodo zbrale v določenih krajih in prišle skupaj na proslavo v Zadobrovo. Mladinske brigade primorskih občin, bodo odšle na pohode po partizanskih poteh in se bodo 3. julija zbrale pred Jamo v Postojni, od koder bodo odšle v Ljubljano. Mladinska brigada iz obalnih občin bo prišla v Postojno čez Dol, Podgorje in Trzin.

Osrednja proslava v Zadobrovi pri Ljubljani bo množična politična manifestacija vseh občanov, delovnih ljudi, nekdanjih aktivistov OF, partizanov, članov družbeno-političnih organizacij, zlasti pa mladine. Na sestanku predsednikov odborov partizanskih enot v Ljubljani, so se pogovorili o vseh podrobnostih v zvezi s proslavo. Tako predvidevajo, da bodo na častnem predstavljanju vseh brigad, ki so nastale v slovenskem prostoru s trilateralnimi delegacijami na domicilnih zastavah. Mladinske brigade bodo postrojene pred trdnjavo, ki je sodelovalna točka na pohodu »Po poteh domicilnih enot«.

Po slavnostnem govoru in izvedbi kulturnega programa, bodo vsi mladinci obšli v »partizanski marš«, kjer bodo dobili »partizanski golaz«. V partizanskem tabornem postavlili tabele z imeni brigad v okviru enot 7. in 9. korpusa, IV. operativne cone in pre-

komorskih brigad ter drugih partizanskih enot.

Dogovorili so se, da bodo ustanovili skupne štabe v občinah, ki bodo skrbeli za dobro organizacijo pohoda po partizanskih poteh in za množično udeležbo na osrednji slovesnosti, 4. julija v Zadobrovi pri Ljubljani.

Lokacija prostora je izbrana tako, da omogoča prevoz udeležencev z vlakom v neposredno bližino prireditvenega prostora (postaji Zalog in Polje sta oddaljena približno 15 minut hoda).

PREJŠNJO SOBOTO V PULJU

Proslava letalstva in protiletalske obrambe

Preteklo soboto je bila na proslavo letalstva v Pulju vsa ob 30-letnici vojnega letalstva in protiletalske obrambe. Poleg pripadnikov letalske garnizije iz Pulje, so se proslave udeležili tudi nekdanji borci — letalci NOV Jugoslavije iz območja Slovenije in Istre, ter člani Zveze rezervnih vojskih starejšin in številne mladinske skupine. Udeleženci proslave so si ogledali razstavo raznih letal, letalske opreme, sredstev protiletalske obrambe in druge oborožitve.

Albert Klun

NAROČITE SE NA
Primorski dnevnik!

BENESKI DNEVNIK

Otroci iz Nadiških dolin na tekmovanju pod Matajurjem

Smrt zavedne Slovenke iz Dolenjih Brd

V nedeljo, 28. t.m. se bodo, kot lansko leto, zopet pomerili v športnem ribolovu otroci iz Manzana. Tudi letos bo tekmovanje v znanjem sovedenjski ribogojnici pod Matajurjem. Lansko leto je tekmovalo okrog 100 otrok, medtem ko jih bo letos okoli 150. Pomerili se bodo v treh skupinah. Prva skupina od šestega do osmega, druga od osmega do desetega in tretja od desetega do dvanajstega leta starosti. Otroci iz Manzana bodo spremljali starši in tudi zastopniki območja. Povabljeni so tudi vsi župani iz beneskoslovenskih občin, ker bosta na tekmovanju nastopila dva otroka iz vsake občine Nadiških dolin. V Italiji je bilo otroško tekmovanje v športnem ribolovu prvič pravo letno na pobudo manzanskega odbora za mladinske igre. Vsi tekmovalci dobijo od uprave ri-

bogojnice novo ribolovno orodje ravno zato, da bo vsako od teh najmlajših ribičev imel enako tehnično možnost za zmago. Otroško tekmovanje v znanjem sovedenjski ribogojnici pod Matajurjem. Lansko leto je tekmovalo okrog 100 otrok, medtem ko jih bo letos okoli 150. Pomerili se bodo v treh skupinah. Prva skupina od šestega do osmega, druga od osmega do desetega in tretja od desetega do dvanajstega leta starosti. Otroci iz Manzana bodo spremljali starši in tudi zastopniki območja. Povabljeni so tudi vsi župani iz beneskoslovenskih občin, ker bosta na tekmovanju nastopila dva otroka iz vsake občine Nadiških dolin. V Italiji je bilo otroško tekmovanje v športnem ribolovu prvič pravo letno na pobudo manzanskega odbora za mladinske igre. Vsi tekmovalci dobijo od uprave ri-

bogojnice novo ribolovno orodje ravno zato, da bo vsako od teh najmlajših ribičev imel enako tehnično možnost za zmago. Otroško tekmovanje v znanjem sovedenjski ribogojnici pod Matajurjem. Lansko leto je tekmovalo okrog 100 otrok, medtem ko jih bo letos okoli 150. Pomerili se bodo v treh skupinah. Prva skupina od šestega do osmega, druga od osmega do desetega in tretja od desetega do dvanajstega leta starosti. Otroci iz Manzana bodo spremljali starši in tudi zastopniki območja. Povabljeni so tudi vsi župani iz beneskoslovenskih občin, ker bosta na tekmovanju nastopila dva otroka iz vsake občine Nadiških dolin. V Italiji je bilo otroško tekmovanje v športnem ribolovu prvič pravo letno na pobudo manzanskega odbora za mladinske igre. Vsi tekmovalci dobijo od uprave ri-

Pred dnevi je umrla zavedna Slovenka Marija Birtič vd. Kromac iz Dolenjih Brd pri Sovodnjah. Imela je šest hčera. Dve sta oženjeni v Belgiji, tri v Milanu, edino Gina se je poročila v benesko vas Gorinja Brdca. Vsem hčeram pokojne Marije Kromacove in njihovim družinam ter sorodnikom izrekamo Beneski Slovenci naše iskreno sožalje.

A. Birtič

VČERAJ ZJUTRAJ V BOLNIŠNICI PRI MAGDALENI

Mlad delavec strmoglavil z 10 metrov visokega odra

Zdravniki so si zanj pridržali strogo prognozo
Deljena mnenja o vzrokih nesreče

Včeraj zjutraj, okrog 11. ure, je v bolnišnici pri Magdaleni prišlo hudo nesrečo na delu, v kateri je bil skoraj izgubljen življenjski 19-letni kovač Lorenzo Giurissi iz UL. Balamonti. Mladeničev zdravstveno stanje je vsakekor kritično, saj si je pri padcu z deset metrov visokega odra zlomil številne kosti ter se ranil po vsem telesu.

Giurissi je delal s tremi drugimi delavci na približno deset metrov visokem lesenem zaslonu, ki so ga postavili med enim stopnišcem in drugim. Postavil je kovaste pomožne palice za dvigalo, ki se je deska, na kateri je stal, nenadoma zlomila. Nevarni Giurissi je strmoglavil po stopnišču navzdol in se vrtel po tleh. Njegov glavni udarilni točka je bila na glavi, ki jo je udaril v obojni točki. Njegov telefonirani kolega RK so našli hudo ranjenega Giurissija v kleti, kjer ga v spremstvu sedelavca Luca Giovannella odpeljali v bolnišnico, kjer so ga s strogo pravo prognozo sprejeli na oddelek za otolaringologijo.

Vzroki nesreče niso še povsem jasni. Delavci, ki so delali na zaslonu, vztrajajo, da je deska, na kateri je stal, nenadoma zlomila, ni prenesla te-

že in se je zlomila. Uradno poročilo agentov komisariata pri Sv. Soboti, ki vodijo preiskavo o nesreči, pa pravi, da je mladenci, ki je delal za podjetje »Argeo Giovannelli«, izgubil ravnotežje.

ŽIVLJENJE V NARAVI

Knjigo, katero so pripravili najboljši poznavalci narave, bi lahko uporabljali imenovali nekakšen vodič po naravi.

Današnjega človeka valjajeta vsakovrstnega udobja poučuje o reševanju življenjskih problemov v skrajni sili.

Ohranjava bivanja na planem, taborjenje brez opreme in z opremo, preproste gradnje v naravi, gibanje v planinskem svetu, užitno divje rastlinstvo in divjad, improviziran lov, problem vode in ognja... skratka razširja znanje o naravi in njenih pojavih ter bi hkrati razumljivo razlaga.

Urška knjigarna

TRST — ULICA SV. FRANČIŠKA 20, telefon 61792

GORIŠKI DNEVNIK

S SEJE OBČINSKEGA SVETA V DOBERDOBU

Razdeljene denarne podpore prosvetnim in športnim društvom

Načrt o telovadnici ne upošteva predpisov gradbenega pravilnika

V torek zvečer je bila v Dobrodo zelo živahna občinska seja. Med drugimi točkami dnevnega reda so svetovalci odobrili in podpisali petico, ki jo bodo poslali pred sedmiko deželnega sveta Ribeziju. Petico, ki jo bodo podpisale tudi druge organizacije in ustanove, obsega v petih točkah predlog reforme vojaških služnosti, katerih temelj je postaja v marsikateri občini prevelika. V glavnem se se za to petico načelno zmenili župani manjših občin v deželi in predstavniki političnih in drugih organizacij že na srečanju, ki je bilo 14. aprila letos. Predvsem gre za to, da se dežela zavzame za ta problem in skliče v kratkem konferenco o vojaških služnostih.

Po ogledu vojaškega letališča in prostorov gojencev letalske akademije je sledil letalski program — miting, v katerem so sodelovali pripadniki vojnega letalstva in Letalske zveze Slovenije. Popoldne, po programu na vojaškem letališču, so si obiskovalci iz Slovenije ogledali na ladjedolce Ujankin, v kateri izdelujejo velike plovnice objekta — tankerje. Nekateri skupine obiskovalcev, pa so si ogledale tudi kulturne znamenitosti istrske metropole.

Albert Klun

NAROČITE SE NA
Primorski dnevnik!

Zelo živahna diskusija se je razvila okrog športne dvorane, ki jo namerava graditi dobrodoški župan na zemljišču v bližini župnije. Dežela je za ta športni objekt načelno domačemu županu že 12 milijonov lir, vendar je pri vsem tem precej nerazčističen stvari.

Arhitekt, ki je pripravil načrt za telovadnico, ni upošteval občinskega gradbenega pravilnika, pa tudi zemljišče, kjer naj bi zrasel ta objekt, ni tam, kjer bi moralo biti po regulacijskem načrtu, ki predvideva tudi ceno za športne objekte. Svetovalci opozicije Ferfolja je dejal, da bo ta objekt splošne koristi in četudi ni bil pri tem upoštevan gradbeni pravilnik, je vendar gotovo, da je arhitekt to pripravi v dobri veri. Župan in svetovalec Laković pa sta mu ugovarjala, da je nedopustno, da bi arhitekt pripravil načrt mimo nekakega pravilnika, ki velja za vse. Sam župan Jarc je dejal, da je nerazumljivo, kako je dežela odobrila prispevek, ne da bi se prej pozanimala, kje bo ta objekt postavljen. »Mi stojimo pred točno formuliranimi zakoni«, je dejal župan, »mimo katerih ne moremo in ne bomo zapostavljali javnih koristi, kot se nam očitja.«

Svetovalci so nato odobrili spremembo gradbenega pravilnika, ki ga bodo morali poslati v odobritev na deželni urad, in po katerem se lahko v občini in na določenem zemljišču zidajo do 10 m visoki športni objekti ter stavbe javne koristi. Sprememba tega pravilnika predvideva še nekatere druge olajšave pri gradnji zasebnih stanovanj. Kot v ostalih občinah so tudi v Dobrodo v torek odobrili predlog o črpanju zadržanih gredešč, da se pripravi podrobni načrt za dokončanje ureditve odtoka kanalizacije in čistilne naprave. Denar za izvedbo teh del, 43 milijonov lir,

je to edina industrija v občini in ker bi tu dobilo dela nekaj več delavcev. Vendar ima deželni inštitut za ohranitev naravnih značilnosti Krata nekatere pomisleke za razširitev tega obrata.

Pred zaključkom se je med svetovalci vnela živa debata. Treba je bilo namreč določiti prispevke prosvetnim in športnim društvom v občini. Za vse skupaj je bilo na razpolago 150.000 lir, ki so jih svetovalci tako razdelili: SZ »Mladost« 45.000 lir, P.d. »Jezero« 35.000 lir, S.k.d. »Hrasta« 25.000 lir, P.d. »Kra« Dol - Poljane 25.000 lir, balinarsko društvo »Gradina« 20.000 lir.

Na torkovi seji so svetovalci izvolili tudi preglednike računov ter sprejeli še nekatere druge sklepe, ki se tičejo občinskih turističnih cest. Se pred začetkom seje je župan podal svoje poročilo; zahvalil se je vsem, ki so pomagali pri mladinskih igrah. Jarc je poročal tudi o zaključku ortopedske telovadbe, vendar je pri tem izrazil skrbljenost, da prihajajo leto do sedanjih profesor ne bo več mogel pomagati. Župan je povedal, da se občinska uprava zelo trudi, da bi končno le napeljala vodovod do Sabljeve, ki nimajo še tekoče vode. V tem smislu je se posredoval pri PAFO. Tudi za karnopol na Palčiču si občina precej prizadeva, ker

je to edina industrija v občini in ker bi tu dobilo dela nekaj več delavcev. Vendar ima deželni inštitut za ohranitev naravnih značilnosti Krata nekatere pomisleke za razširitev tega obrata.

Drevi v Gorici občinska seja

Drevi ob 18.30 se v Gorici sestane občinski svet. Razpravljal bo o prispevku 4,9 milijona lir za ureditev in razširitev otroških vrtcev v Ulici Randaccio in v Podgorji. Prispevati namerava tudi sredstva za namestitve telefona v župnišču v St. Mavru. Izplačali bodo nadalje nagrado revizorjem obračunov za leto 1968-1969 ter imenovani občinske predstavnike v razne odbore ustanov.

Roditeljski sestanek na nižji gimnaziji

Ravnateljstvo nižje srednje šole v Gorici, Ul. Randaccio 10, vabi starše in namestnike na roditeljski sestanek, ki bo v šolskih prostorih danes, 25. maja ob 18.30.

OB SODELOVANJU DRUŠTEV IN SPZ

Poletne prireditve so privlačna oblika prosvetno-športnega delovanja

Njihova pestrost in številčnost dokazuje življenjsko moč naših društev

Poletne šagre, kulturno zabavne prireditve na odprtem, so postale v življenju naših slovenskih prosvetnih in športnih organizacij že tradicija. Lahko bi se zdelo, da predstavljajo te šagre že izrabljen in neuporabno način delovanja, vendar nam prisotnost ljudi na teh praznovanjih dokazuje nasprotno. Se nobeno poletno praznovanje ni neuspelo zaradi pomanjkanja obiskovalcev; pristna neponarejena zabava je na poletne šagre vedno privlačila veliko množico ljudi.

Naša društva so pred leti bolj improvizirala ta praznovanja, kot pa nakturala, vendar se v zadnjem času opaža pri društvih vedno večja izkušnost, tako da postajajo te šagre prosvetno - zabavne prireditve v pravem smislu besede. K. boljšemu uspehu teh manifestacij je pripomogla tudi koordinirana akcija med prosvetnimi in športnimi društvom na eni ter Slovensko prosvetno zvezo na drugi strani.

Prva tako letošnja manifestacija, prvomajsko slavo v Števerjanu, je šla že mimo nas. Od sedaj naprej pa se bodo ta praznovanja vrstila druga za drugo. Prihodnji teden, v začetku junija, bo lokalna sekcija ANPI priredila v Podgorji pletno praznovanje. Na programu je srečanje bivših partizanov iz Podgorje in govorice okolice ter kulturne in športne prireditve. Celoten izkupiček praznovanja so Podgorci namenili gradnji spomenika padlim v svoji vasi.

Naslednji teden, v soboto 10. in v nedeljo 11. ter v soboto 17. in v nedeljo 18. junija, bosta domači prosvetni društvi iz Standerže priredili praznik špagljeva. Za to prireditve je predviden nastop godbe na pihala Anhofo iz Nove Gorice, folklorne skupine iz Rezije ter obeh domačih dramskih društev. Ob koncu bo še zborovski koncert, kjer bo prisotnih 10 zborov iz Goriškega in onstran meje.

V petek 16., soboto 17. in nedeljo 18. junija nameravajo tudi športniki iz Dobrodo pripraviti tri dnevno praznovanje, vendar imajo pri tem velike težave, kajti do sedaj niso še našli primernega prostora za prireditve, ker jim lastniki ne dajo potrebne dovoljenja. Mladost iz Dobrodo dva leti za poročoma prireja letni praznik, ob kateri pa je imela precejšnjo smolo zaradi vremena.

Sovodenci imajo za letošnje posebno bogat kulturni in zabavni program. V nedeljo 11. junija bodo z veliko svečanostjo odprli svoj novi kulturni dom. Ob tej priložnosti bodo skozi vse tedne športne, zabavne in kulturne prireditve, da bi res primerno proslavili ta, za njih tako važen dan. Seveda bodo Sovodenci imeli tudi letno šagro, ki bo trajala več kot teden dni, od 24. junija do 2. julija. Kot zanimivost se šagre naj omenimo nogometni turnir med obojnimi ekipami, in sicer med Vozili in Adrijno, Juventino in Sovodnjami. Tako za sovedenjsko šagro bo

na vrsti tradicionalni vrhovski piknik, ki ga bosta pripravila, od 8. do 17. julija, društvo Danica in lokalna sekcija ANPI. Po uspešnem POP v Števerjanu pripravljajo vrhovski kraški orientacijski pohod po skalnatih gmajnah kraških planot. Tudi za kulturni program se prosvetari temeljito pripravljajo; na praznik bodo namreč povabili na se gledališče iz Trsta, ki bi igralo kar na prostem.

Tudi športno društvo »Juventina« iz Standerže praznuje letošnji jubilej, 25-letnico ustanovitve. Standerško športno društvo je že nekaj let znano po svojih celodenskih šagrah, na katerih se zbira na svoje soče ljudi. Tudi letos, od 28. julija do 6. avgusta, bodo športniki priredili svoje praznovanje, ki bo brez dvoma zelo zanimivo, še posebno zaradi mednarodnega bokarskega srečanja, na katerem bodo prisotni bokarji iz dežele Furlanije - Julijske krajine in iz Slovenije.

Konec oktobra bo p. d. »Srečko Kosovel« iz Ronk pripravilo revijo pevskih zborov, vendar ne bo ta manifestacija na odprtem, ampak predvidoma v dvorani Excelsior v Ronkah. Tudi p. d. »Kras« Dol - Poljane bo verjetno pripravilo svojo šagro, vendar se še ne ve točnega datuma, ker so vse poletne prireditve in prazniki že prezezdani.

Ob zaključku ne smemo pozabiti še na dve priljubljeni športni manifestaciji, to sta avtoralija, ki jo bodo priredili Standeržci in Sovodenci; prvega v organizaciji društva »O. Zupanci«, v okviru letnega praznovanja Juventine, drugega pa septembra v Sovodnjah.

Omejitve v parkiranju v Števerjanu

Z odredbo števerjanskega župana je omejeno parkiranje na cestah med festivalom, ki bo v Števerjanu 26., 27. in 28. maja.

Otrok pred avto

S splošni bolnišnici se bo 7 dni zdravil 9-letni Aleksander Markočič iz Ul. Cordaroli 2. Pri pevnem mostu ga je med prečkanjem ceste podrl avtomobilist.

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna Marzini, Korzo Italija 89, tel. 24.45.

Dežurna lekarna v Trzinu

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna »Alia Salutes« dr. Fabrisa, Ul. Cosulich 117, telefon 72-480.

Prosveta

Na sedežu prosvetnega društva O. Zupanci bodo jutri, v petek 26. t.m. ob 20.30 predvajali filmske posnetke s prvomajske slave v Števerjanu. Poleg tega bodo prikazali nekaj didaktičnih s potovanja po Sovjetski zvezi.

Iz goriškega matičnega urada

Na goriški občini je bilo 22. in 23. maja vpisanih 10 rojstev in 8 smrti. ROJSTVA: Francesca Saher, Simone Chiopris, Stefano Cornelli, Fabrizio Berdon, Carlo Cinel, Massimiliano Bregant, Cinzia Bregant, Franca Pasi, Francesca Clancis, Cristina Vondina. SMRTI: upokojenka 87-letna Elvira Vitti vd. Cernigoi; gospodinja 80-letna Susanna Komel; upokojenka 86-letna Angela Rachelli vd. D'Antoni; upokojenka 70-letna Gabriella Princ; upokojenka 58-letna Piera Perco; upokojenec 58-letni Pietro De Bianchi; gospodinja 85-letna Linda Bellinello vd. Rodella; delavec 42-letni Silvano Collini.

UGOTOVITVE PSIHIATRIČNEGA IZVEDENA

MORILEC IZ ROMANSA NI ODGOVOREN ZA UBOJ

Izvršil ga je med božjastnim napadom

Novembra lani je prišlo v Romanso do strahotnega uboja. Dante Ferisin, 29-letni delavec iz Krminja, je z nožem zadel svojo komaj 19-letno ženo Loreto Oresig. Pred časom je uradni psihiatrični izvedenec dr. Offerto Bertolini iz Reggio Emilie izjavil, da v trenutku uboja Ferisin ni bil odgovoren za svoje dejanje, ker je bil pod vplivom napada božjasti. Proti tej uradni izjavi, do katere je prišlo po posredovanju Ferisina in bratrancev odvetnikov Manola in Fortunone, je v imenu tožeče stranke vložil priliz odv. Pedroni, ki je hotel še eno psihiatrično preiskavo.

Ferisin in Oresigova sta se spoznala v poletju 1969. leta. Že v času ženitve je prišlo med njima do večjih sporov. Ona je delala v predilnici v Podgori, on pa pri nekem podjetju v Krmini. V začetku aprila 1970. leta sta se poročila in vse kaže, da so bili trije dnevi, ki sta jih preživela na poročnem potovanju v Gračevo, edini dnevi njune zakonske sreče.

Takoj po poročnem potovanju sta se namreč sporazumno ločila, zmenjena, da bosta spet prišla skupaj, ko bi Ferisin sezidal svojo hišo v bližini Krminja. Seveda je pri vsem tem važno tudi to, da je 19. maja 1970 Loreto Oresig rodila hčerko, vendar sta se z nožem zmenila takoj, da jo je on lahko obiskal vsak teden po eno uro.

Po nemirni noči se je Ferisin 2. novembra zgodaj zjutraj odpravil k ženi v Romanse, da bi jo zaprosil za dovoljenje, s katerim bi se lahko zaradi dela izselil v Nemčijo. Kaj se je zgodilo malo kasneje ob vstopu v njeno stanovanje, se ne ve.

Gotovo je, da je Ferisin potegnil iz žepa 10 centimetrov dolg nož, s katerim je večkrat zadel svojo mlado ženo.

Vesti za upokojence

Vsem tistim, ki dobivajo ali so dobili, da dobijo starostno pokojnino in so zmogli opravljati plačano delo, se lahko odvzame invalidna pokojnina.

V slučaju, da sam upokojenec zahteva preklic te pokojnine, se mu odvzame od prvega dne naslednjega meseca, ko vloži prošnjo ali od prvega dne naslednjega meseca, potem ko se ugotovi njegova dejanska zmožnost za delo. Nem-

Zdravstvena raziskava v tovarni »Detroit-Sem«

V kratkem bo deželno odborništvo za zdravstvo in higieno začelo raziskavo o zdravstvu v tržaški tovarni »Detroit-Sem«. Raziskavo bosta vodili specializirani skupini tržaške univerze in središča za socialno zdravstvo iz Tržica.

Ranjena motociklista na Mirenski cesti

Edoardo Battini, 28-letni uradnik iz Trsta, Ul. del Miri 8, se je včeraj okrog 14. ure peljal z motorjem po Miramarski cesti. Za njim je sedela 23-letna Adriana Astuto prav tako iz Trsta, Ul. Gruncut 25. Na ovinku pri Miramarskem mejnem prehodu je Battini zavrl in hotel menjati prestavo, vendar se je v motorju nekaj pokvarilo in zadnje kolo je ostalo blokirano. Astuto v Battinija je vrglo v zrak, hudo se je pri padcu nista hudo poškodovala. Mladenci so ostal v bolnišnici 10 dni zaradi ran na glavi in levi strani prsnega koša. Astuto pa so zaradi ran na kolenski dali samo prvo pomoč. Okrevala bo v 7 dneh.

Tudi v Gorici so prikazali »alfetto«, zadnji proizvod avtomobilske tovarne Alfa Romeo. Goriški koncesionar je v dvema primeroma obšel glavne mestne ulice, potem pa se je ustavil tudi pred županstvom, kjer je novo vozilo predstavil županu De Simonu, predstav-

nikom tiska in tudi številnim radovednim mešanom. Alfetti so nato odpeljali še na Travniki in ju razkazali prefektu in ostalim vladnim funkcionarjem. Na skličenem De Simone, ki si v družbi koncesionarja ogleduje novo vozilo in se zanima za njegove značilnosti.

PRVIČ OBJAVLJEN TITOV GOVOR IZ LETA 1949 SKUPINI VOJAŠKIH STAREŠIN

Kdaj je Tito sprejel najtežjo odločitev

«Najtežje mi je bilo leta 1948, ko sem se moral v sebi boriti med disciplino komunista in med prepričanjem v globoko krivico»

V svojem edinstvenem življenju revolucionarja, borca in državnika je Tito sprejel številne pomembne odločitve. Ob njegovi 80-letnici mu je uredništvo «Ilustrirane Politike» zastavilo tudi naslednje vprašanje:

«V Vašem burnem življenju, tovariš Tito, ste sprejeli vrsto odločitev, ki so bile zgodovinskega in usodnega pomena za naše narode in našo skupnost. Prosimo Vas, da iz svojega spomina izberete eno od teh odločitev, ki Vam je bila najtežja.»

Tovariš Tito je iz svoje beležnice iztrgal list papirja in zamisljen nad vprašanjem z mirno roko in s svojo značilno pisavo zapisal:

«V svojem življenju sem moral sprejeti mnogo težkih odločitev in ni se lahko odločiti za najtežjo. No, mislim, da mi je bilo najtežje leto 1948. Bil je to strahovit psihičen napor: moral sem se v sebi boriti med disciplino komunista in med prepričanjem v globoko krivico.»

Kako mučna toda kako odločna je bila takratna Titova odločitev, je zelo lepo opisal v «Vjesniku v sredo» bivši partizanski poveljnik Vlado Vojvudić - Gavroš, ki je ob tej priložnosti tudi prvi objavil govor, ki ga je Tito imel 1. 1949, neposredno po zaključku prvih povojnih manevrov JLA v Srbiji.

«Po končanem defileju so nas utrjene, prsne in izdelane povabil naj skupno s Titom in najvišjimi državnimi voditelji kosimo na Oplencu. Zaradi opravkov v enoti sva skupno s komandantom, kraljskim herojem Radom Brikčevićem, prišla poslednja. Na veliki livadi so vse stole zasedli rezervni in aktivni starešine JLA. Ko sva z očmi iskala prosti mesti, naju je Tito, smehljaje se, je skorajda otroški zmedenosti in nespretnosti teh na videz grobih, od sonca in vetra ožganih borcev, povabil z enostavnimi in pristnimi besedami:

— Dajta, tovariša, pridita sem, tu sta še dva prosta sedeža.

Za trenutek sva se še bolj zmedla. In ker ni bilo druge izbire (pa čeprav se nama je obema v tem trenutku zdelo, da bi se mnogo ugodneje počutila neke ob strani, pomešana z nama podobnimi vojaki, ki se prav tako kot midva se niso ponovno privadili ali prvič naučili mirnodobnega slavljenja po protokolu in etiketi) sva zasedla prosta poljska stola nasproti Tita in Kardelja.

Zadoščalo je nekaj tovariških besed in izrazov pozornosti, da smo se takoj počutili kot v lastni hiši. Vse se nam je zdelo prekrasno — polne mize po dolgih dneh naporov in nerednih vojaških obrokov, smeh, partizanske pesmi, prisotnost in priznanja Tita, Kardelja, Koče, Peka, starega generala Orovića... Ko je bil službeni del kosila zaključen in

so se novinarji razpršili k svojim vozilom in telefonom, je začela doneti pesem s Kozare in Zumberka, o Pohorju in Karpošu, o Čiči šumadijskem in romanjskem. Ko je zadonela pesem zaobljube «da sa tvoga puta ne skrenemo» in zaobljube brezmejnne podpore «Druže Tito, titovku nakrivi, još su tvoji proletari živi!», je Titov obraz porumenel in tedaj se je zgodilo nekaj, česar človek nikoli ne bi mogel pozabiti. Na Titovih ustih se je pojavil nasmeh, ki je istočasno odražal radost in grenkobo in njegove oči so se zasolile. Morala prvič pred borci po Sutjeski. Bile so to — te trenutke smo globoko podoživljali in smo jih tako tudi razumeli — z naporom zadrževane solze, ki ji je izvala radost zaupanja vanj in v cilje, ki smo si jih izbrali. Medtem ko smo ga gledali ne da bi trenili z očmi, se je za trenutek umiril in med vstajanjem popravi svojo maršalsko bluzo in dal z roko znak, naj utihnemo. Hotel nam je še enkrat spregovoriti.

Dolžni smo odgovarjati samo svojemu ljudstvu

Novinarjev in tujih oseb sedaj ni med nami — je začel in nadaljeval: — Za javnost sem že povedal svoje, toda te skupaj prežetete ure in vaše besede zaobljube so me pripravile k razmišljanju o vsem, kar je za nami in kar nas čaka in vse to je v meni izzvalo občutek neodoljive potrebe, da se vam izpovem. Da tovariši, ne čudite se — je dejal razburjen — priuč v življenju želim, kot kadar verem kristjan občuti potrebo da se izpove, da pred vami spregovorim o vsem svojem življenju, da vi sodite ce sem mogel izbrati drugačno pot od naše... Verem nisem in nisem se čutil dolžnega polagati račune pred komerkoli izven naše države in niti v Bukarešti, ko je to od mene zahteval Informbiro. Za delo v svoji državi, med svojimi ljudmi, smo dolžni samo njim odgovarjati. Toda nihče ni večje pravice, kot jo imate vi, da od mene slišite polno in golo resnico. Vi ste z menoj v Užicu in preko Lima, skozi Vzhodno Bosno in Krajino, pod Grmečem in na Neretvi doživeli prvi četniški udarec v hrbet, belo smrt Igmana in sestranske kolone otrok in žena z Banije in Koruna, trpljenje pegavec in pokol na tisoče naših soborcev na Sutjeski... Vem, da me boste vi, ki ste z menoj utirali pota revolucije, ki ste z menoj ščitili nasilnice s tifusarji in z upanjem hranili preživele v požganih in izropanih vaseh, najbolje razumeli in se še bolj prepričali, da drugačne poti nismo mogli izbrati.

Tedaj nam je pripovedoval o svoji življenjski poti od Kumrovc, vaještva in dela na tujem preko front in avstroogrške soldateške, od prvih zaporov in

brezupnega vojskovanja po ledenih ukrajinskih prostranstvih, od srečanja z boljševiki, ilegalstva in bivanja po ječah, iz katerih je kljub sumničnem in nezaupanju Kominterne vzrasla avtentična moč delavskega razreda in jugoslovanskih narodov — Komunistična partija, ki je prva dvignila in poslednja odločila uporniško in sovjetski deželi zavezniško puško.

Danes mi je težko kot kdaj koli

Spomnil nas je, kako sta Stalin in svetovno komunistično gibanje ocenila našo deželo z njim na čelu, da se je potem vse to nenkrat spreobrnilo in sprožilo sovražno gonjo — ki se mogoče ne bo odrekla niti najhujšemu.

— Tovariši — je dejal z grenkobo — skupno z vrsto naših tovarišev sem proglasen za gestapovskega agenta in prodanega izdajalca komunističnega gibanja samo zato, ker nismo — ostaja-

joč dosledni idealom in internacionalističnim načelom komunističnega gibanja — pristali, da se nam ukazuje, da bomo odvisni od drugega, da se naše dobrine odvažajo, da morajo naši ljudje v svoji državi pokorno poslušati tuje vojaške in gospodarske svetovvalce in služiti službam drugih držav. Je mar kaj težjega za revolucionarja od tega, da ga krivično proglasijo za izdajalca, da se danes vse komunistično gibanje v svetu odreka naše partije in našo državo proglasa za okupirano? Prepričan sem — je dejal odločno — da bomo imeli moči, da vse to prebrodimo, toda vprašanje je, če lahko zaslužitmo čas, ko bo resnica zmagala?

Meni je — je govoril dalje — danes težje, kot kdaj koli doslej. V času ilegalstva in preganjanja, v zaporih in v oteževanju je vsa trpljenja prevladala ne samo nezlomljiva vera v pravico, temveč prav tako močno tudi občutek internacionalistične solidarnosti in podpore, ki so nam jo, pa čeprav tudi moralno, nudila napredna gibanja v svetu. Danes smo z nasilnim preprečevanjem resnice, ostali osamljeni. Smo mar mogli in smeli ubrati pot slepega uboganja, ali je bilo neizbežno, da se neposredno po težki in dolgoletni vojni soočimo s tem, če s se težjim razdobjem?

— Dragi tovariši — je nadaljeval — lahko bi ubral tudi drugo pot — pot podreditve Stalinu in Informbiroju. Če bi to storil, bi bil še naprej cenjen in poveljovan in meni osebno bi bilo dobro, ne bi bil neodpaden in prodana duša, temveč bi bil slavljen. Toda take poti nisem mogel izbrati. S takim dejanjem bi osramotil vse svoje življenje — delavca brez doma in proletar, skrega borca, človeka, ki je občutil kaj pomeni biti izkoriščen in odvisen od drugega, pot revolucionarja in komandanta tistih, ki so ostali na bojiščih in krajih

(Nadaljevanje na 6. strani)

Tito (sedi) z dr. Ivanom Ribarom, starim borcem in predsednikom AVNOJ, ki je dva sinova izgubil v NOB, v Sutjeski leta 1943, kjer je bil Tito v legendarni bitki ranjen v roko

Tito z delegati II. zasedanja AVNOJ v Jajcu 29. novembra 1943. Na tem zasedanju so bili sprejeti zgodovinski sklepi, ki predstavljajo temelje nove Jugoslavije

Tito na Opčinah in v Trstu

Bilo je to leta 1911, ko se je v času krize podal iskat delo najprej v Ljubljano in potem dalje proti Trstu

Ko je bil Tito še mlad ključavničarski delavec in ko v Zagrebu ni mogel najti svojemu poklicu ustreznega dela, se je nekega dne odpravil na pot v Slovenijo, da bi si poiskal primernejšo zaposlitev. Ker je v Ljubljani ni našel se je odpravil dalje proti Trstu. To je bilo leta 1911.

O tem njegovem potovanju v naše kraje, je Dedijer v svojih pripovedih za življenjske Josipa Broza z Tita zapisal med drugim naslednje:

«V septembru 1910 je bil Joža proglasen za pomočnika, dobil spričevalo o končani vajeniški soli, se poslovil od mojstra Karasa in tovarišev ter krenil v Zagreb.

Sezona je bila že pri kraju in Joži se je posrečilo, da je našel zaposlitev samo za dva meseca v ključavničarski delavnici pri Hramini na Ilci. Njegova mezdja je znašala dve kroni trideset vinarjev. Za stanovanje je plačeval mesečno dvajset kron, za hrano pa sedem kron tedensko. Kilogram mesa je stal dve kroni, kruha pa šestindeset vinarjev.

OBRT V SISKU

Ze prve dni po svojem vstopu na delo je odšel Josip Broz v Zvezo kovinarskih delavcev v Delavski dom na Ilci številka 53 ter se vpisal kot član. S tem je postal hkrati tudi član Socialdemokratske stranke Hrvaške in Slavonije. Bilo je v oktobru 1910, ko je Josip Broz dobil člansko izkaznico in značko: dva roki, ki se stiskata, v sredini pa ključ. Bilo mu je tedaj osemnajst let.

Tiste dni se je Josip Broz udeležil tudi delavskih demonstracij.

Na oblasti je bil ban Tomasić, desna roka Kluena Hedervarya (tedaj predsednika madžarske vlade). Vrnili se je stari režim preganjanja in šikaniranja. Demonstracije so se vršile na najbolj prometni zagrebški cesti, Ilci. Delavci so odšli na ulico z rdečimi zastavami in baklami. Nekaj so jih tudi prišli.

V delavnici je Joža pošteno delal. Hotel je izpolniti svojo željo iz mladih nog, hotel si je kupiti lepo obleko, da bi tako lepo oblečen prišel v Zagorje k svojem.

Ceprav je bila velika draginja, mezdja pa relativno nizka, je vendarle z živim varčevanjem, s tem da si je kratkoma odtrgoval od ust, zbral 30 kron. Odšel je v trgovino in si za dvajset kron izbral lepo novo obleko. Odnese jo je na svoje stanovanje, nato pa se je vrnil v delavnico, da se poslovi od tovarišev. Ko se je vrnil domov, je našel vrata na široko odprta, o novi obleki pa ne duha ne sluha. Ves potri je moral oditi na starino in si kupiti za štiri krono staro, ponošeno obleko — da se ne bi vrnil domov v Zagorje v isti obleki, v kateri je delal kot vajenec.

Napoleon je krenil v Kumrovec. Stari in sosedu so ga lepo in priščno sprejeli, Joža je stal zdaj na svojih nogah. Imel je dvajset kron in je plačeval tovarišem v gostilni ter moral nekaj tudi očetu posoditi.

Doma je ostal ves januar in februar 1911. leta ter pomagal bratu Dragutinu, ki ga je najel nek podjetnik, da mu je izdeloval cementne ližake za kanale in stes-

no opeko. To ni bilo nikomur pogodu. Joža je imel pogosto priliko slišati pripombe staršev in drugih kmetov, da mu za izdelovanje cementnih ližakov ne bi bilo treba izgubiti tri leta, da se je izučil obrti.

«Slišal sem», se spominja Josip Broz, «da je o tem govorila mati z očetom in storilo se mi je inako

in težko. Odločil sem se oditi z doma, da bi poskusil najti kje delo, dasi je bila kriza. Oče me je z vozom odpeljal do postaje v Rajhenburg, od koder sem se z vlakom odpeljal v Ljubljano.

Joža je imel deset kron v žepu in dasi je živel v Ljubljani kar najskromneje, je kmalu ostal brez denarja. Obšel je nekoliko delavnic v Ljubljani, a nikjer ni bilo zaposlitve. Moral je oditi dalje. Za cilj svoje poti si je izbral Trst. A ker ni imel denarja za železnico, se je odpravil peš preko hribov in dolin. Bila je še zima. Cele tri dni je Joža, gazeč sneg, potoval do Trsta. Na Opčinah se mu je pripetila še ta nesreča, da mu je v hlevu, kjer je prenočeval, krava, iskaje soli, ki je ni bilo, pomazala in raztrgala obleko.

Kot član sindikata je Joža dobil v Trstu pomoč pri sindikalni organizaciji, vendar pa tudi tu ni mogel najti zaposlitve. V tistih časih je dajala sindikalna knjižnica delavcem v vsej Avstro-Ogrski pravico, dobivati podporo od sindikatov ako so bili nezaposleni.

Deset dni je poskušal najti delo, a ko se mu to ni posrečilo, mu ni ostalo drugega, kakor da se peš vrne domov. Ko se je tako vozil kos poti na vozo nekega kmeta, je trdno zaspal. In kmet, ki ga ni hotel buditi, ga je odpeljal v Šempeter na Krasu, kjer ga je obdržal v svoji hiši in mu dal hrane. Nato je prenočil na Rakeku in nazadnje čez nekaj dni prispel domov v Kumrovec, kjer ga niso pričakovali.

Kadar Tito nima državnih obveznosti najraje izkoristi svoj prosti čas ob orodnih strojih z kovinsko obdelovanjem

Kadar Tito nima državnih obveznosti najraje izkoristi svoj prosti čas ob orodnih strojih z kovinsko obdelovanjem

Tito z Nehrujem in Naserjem na Brionih 18. julija 1956 med sestankom voditeljev nevezanih držav za pripravo skupne akcije za udrditev miru in mednarodnega sodelovanja na temelju enakopravnosti

Tito z ameriškim predsednikom Nixonom na beograjskem letališču 30. septembra 1970 ob Nixonovem obisku v Jugoslaviji

Tito z Brežnjevim v septembru 1971, ko je sekretar KP Sovjetske zveze prišel na državni obisk v Beograd

Tito-borec za mir, proti blokom in za enakopravnost vseh narodov

Tito je ustvaril novo zamisel socializma, izvirno, demokratično in humano

Objavljamo članek, ki ga je zapisala Stana Tomašević - Arnesen, članica zveznega parlamenta in parlamentarnega odbora za zunanje zadeve, bivša veleposlanica SFRJ na Norveškem in borka NOB od leta 1941. Stana Tomašević je vdova po norveškem režiserju Nilu Arnesenu, ki je napravil tudi uspešen film o Titovem liku.

BEograd, maj — Josip Broz Tito je ena izmed redkih osebnosti, za katero se zanima svetovna javnost s posebno pozornostjo že skoro 30 let.

Tito je posvetil vse svoje življenje revoluciji jugoslovanskih narodov. Ko je bil star 42 let je stopil na čelo jugoslovanske komunistične partije in je postal ena izmed najvažnejših osebnosti svoje dobe kot voditelj male, večnacionalne države v boju za neodvisnost med drugo svetovno vojno.

Takrat, sredi prepletanja interesov in protislovij med zavezniki, ki so postajala vedno bolj jasna, se je Tito sestal z Winstonom Churchillom (2. avgust 1944) in s Stalinom (22. septembra 1944). Pridobil si je svetovno slavo ne samo kot sposoben in zmogen vojaški poveljnik, ampak tudi kot velik državnik. Tito je z drugimi voditelji določil strategijo in taktiko, ki sta zagotovili, da je Jugoslavija končala vojno, v kateri je dala svoj znaten doprinos zavznemskemu taboru, kot enakovredna in neodvisna država, ki ni bila ne posnemalec ne satelit nikogar.

Tito je potrdil tudi po vojni svoj ugled velikega revolucionarja in državnika, ki je osvobodil Jugoslavijo in ustanovil novo državo. Ustvaril je novo zamisel socializma, ki je originalna, človeška in demokratična, ki osvobaja človeka, se žrtvuje zanj in ustvarja nova razmerja med ljudmi.

V skladu s to demokratično zamisljo socializma je Tito, skupno z drugimi političnimi in državnimi voditelji Jugoslavije, vzpostavil z delavskim samoupravljanjem nove oblike bolj demokratične družbene ureditve, ki so zagotovile enakopravnost narodov in posameznikov. Tito in drugi voditelji so na podlagi tega političnega sistema, ki sloni na demokratičnem in humanem socializmu, izdelali smernice jugoslovanske mednarodne politike. Tito je v 28 letih preživel to politično zamisel s svojo izredno močno osebnostjo.

Vloga socialistične Jugoslavije in Tita samega v mednarodnem dogajanju stalno rase. Tito je ustvaril to vlogo Jugoslavije in jo je še bolj jasno prikazal leta 1948, sredi Stalinovega diktata, ki je naravnost ogrožal suverenost in celovitost Jugoslavije. Tito je povedel Jugoslavijo iz

ven blokov na položaj aktivne sodelujoče pri mednarodnih dogajanjih, ko se je uprl in se hrabro boril za ohranitev neodvisnosti in suverenosti svoje domovine v dobi hladne vojne in Kominforma. V tistih posebno težkih pogojih je Tito znal, mogel in uspel ohraniti neodvisnost domovine V tako neenakomerni boju je razumel pomen pravice do neodvisnosti in do svobodnega razvoja vsake države. Tito je zoperstavil blokovski politiki, kolonializmu, novemu kolonializmu originalno zamisel uni-verzalnosti: spoznanje, da je mir upanje vseh narodov, naj si bodo veliki ali majhni, razviti ali nerazviti. Iz tega izhaja potreba, da se zagotovi mir z enakopravnim sodelovanjem vseh, ker po Titovi zamisli ni mogoče, da bi se mir opiral na prepričavah velikih in močnejših, na blokovski sodelovanju. Dokazal je, da mo-

rajo biti sami narodi, združeni v mednarodnih organizacijah, subjekt miru.

Tito je iskal novih zavezniškov Jugoslavije tudi med najbolj ostrimi napadi med dvema blokoma, iskal jih je trdovratno in potrpežljivo. Našel jih je v državah in državnikih, ki so imeli iste težave, probleme in poglede na ključna vprašanja svetovne politike. Z velikima državnikoma Jamaharatom Nehrujem in Gamalom Abdeljem Naserjem in Tito začel in organiziral gibanje neuvrčenih — gibanje, ki je svetovnega pomena za ohranitev miru. Kot strateg miru je Tito z drugimi vidnimi državniki odprl pot politike neuvrčenosti v splošno svetovno politiko ter dal s tem naštetim možnostjo uveljaviti mirne metode politike.

Leta 1961 se je zbralo v Beogradu 25 poglavarjev neuvrčenih držav, leta 1964 v Kairu jih je bilo 47 in na konferenci neuvrčenih leta 1970 v Lusaki je bilo že 53 držav.

Tito je vnesel v ocenjevanje mednarodnih stikov nove stvarne

pojme. Zavzema se za neuvrčenost kot nasprotje blokovski politiki, mednarodni hegemoniji in politiki moči in vedno znova opominja, da politika neuvrčenosti ni samo začasna kombinacija na mednarodnem pozorišču, ampak trajna osnova za sodelovanje med narodi.

Tito je nedavno jasno potrdil jugoslovansko politiko neuvrčenosti, ko sta prišla na obisk v Jugoslavijo predsednik ZDA Nixon leta 1970 in glavni tajnik sovjetske komunistične partije Leonid Brežnev leta 1971.

Tito ocenjuje z veliko potrpežljivostjo in s skrajnim realizmom premike med neuvrčenimi in prav zato, ker sloni ta politika na stvarnih koristih ljudstev in držav mimo mednarodnih protislovij, gleda nanje kot na edino možnost za vse države, ki so sprejele to politično izbiro.

Delovanje predsednika Tita, ki slavi danes svojo 80. obletnico, je nekaj veličastnega ne le za njegovo življenje kot človeka, temveč za zgodovino človeštva v celoti.

Titov hoby je fotografiranje in filmsko snemanje. Slika je z Brionov leta 1952

SREČANJA NAŠIH LJUDI S TITOM

Drobni in obrobni utrinki, ki osvetljujejo Tita kot človeka iz ljudstva in kot človeka, ki svojo globoko državniško preudarnost združuje s toplo humanostjo in iskreno dovptnostjo

Marsikateri naš človek je imel priložnost, da se je s Titom srečal in z njim tudi spregovoril vsaj nekaj besed. Nekateri so prišli z njim v stik že v času narodnoosvobodilne borbe, zlasti seveda tisti, ki so se borili v Bosni, Srbiji in v Dalmaciji, drugi v prvih povojnih letih, drugi zopet v novejšem in celo najnovejšem času. Vsakemu je od tega srečanja, pa čeprav le bežnega, ostal neizbrisen spomin, nekako razumljivo zadoščenje, da se je lahko pogovoril s človekom, ki je vodil naš osvobodilni boj in ga privedel preko vseh težav do zmage, s človekom, ki je novi Jugoslaviji ustvaril ugled po vsem svetu, s človekom, ki je danes ne le simbol revolucionarja, temveč tudi simbol borca za mir v svetu, za nove enakopravne odnose med narodi in državami.

Nekaj teh spominov, kolikor smo jih utegnili, smo zbrali in zapisali. V glavnem ne gre za velike besede ali dogodke, pač pa za drobne in obrobne utrinke, ki pa vendarle tudi osvetljujejo Tita kot človeka iz ljudstva, človeka, ki zna v trenutku vzpostaviti odnos s sogovornikom in mu dati občutek sproščenosti, kot človek, ki svojo globoko državniško preudarnost združuje s pristno humanostjo in iskreno dovptnostjo.

Dušan Furlan je mogoče eden tistih med nami, ki je prvi srečal Tita. Bilo je to v januarju leta 1943 v Podgumcu pri Drvarju: «V partizane sem prišel malo prej in bil sem vključen v 5. krajiško brigado. Nekega dne so našo brigado obiskali člani glavnega štaba. Ko smo v defileju stopali mimo njih, so mi sborci pokazali med člani štaba srednje visoko postavbo v črnem vojaškem plašču rekoč: To je Tito. Spominjam se, da nas je pozdravil in potem tudi nekaj spregovoril. Zrla smo vanj in skrali njegove besede, ki mi še danes živijo v ušesih z vso njihovo preprostostjo in prepričevalnostjo.

Tito pozneje med NOB nisem več videl od blizu, pa vendar sem mu še enkrat gledal naravnost v oči. Bilo je to v bolnišnici «Franja» pri Cerknem. Ležal

Tito z udeleženci prvega povojnega kongresa zveze jugoslovanskih vojni invalidov NOB v Beogradu leta 1945. Ciril Klanjšček je drugi z leve (stoji v drugi vrsti)

sem ranjen na operacijski mizi in bi mi moral plačati zanj drago kavičjo, saj veš, da mi pomeni več, kot vse drugo...»

Tone Kalc z Opčin se spominja, da je Tita prvič videl točno 11. septembra 1945 v Splitu, ko je bil še v mornarici NOV: «Takrat seveda nisem imel priložnosti z njim govoriti, pač pa se mi je ta priložnost ponudila pred tremi leti, ko sem bil z našim gledališčem na gostovanju v Beogradu. Tito je z ženo Jovanko prišel na našo predstavo «Treh sester» in v odmoru je sprejel vse ansamble v foyerju gledališča. Naši igralci so bili kar v kostumih. Takrat smo se z njim rokavali in za vsakogar je imel pripravljen besedo. Ko sem videl, kako je dobre volje, sem mu zastavil vprašanje: «Tovariši Tito je res, da ste bili pred dolgi leti tu na Opčinah?» Tito mi je smele odgovoriti: «Bil sem, toda takrat sem bil le malo manj kot otrok. Iskreno povedano, takrat mi je bilo boljše, vsaj skrbni nisem imel toliko, kot jih imam danes...» Vsi, kar nas je bilo okrog njega smo se zasmeli in se on z nami, potem pa se je pogovor hitro zasul na njegova vprašanja o našem gledališču.

Sergij Pecar, partizanski invalid, je prišel s Titom prvič v neposreden stik septembra 1948 na kongresu vojni invalidov v Beogradu: «Sprejem je bil na Dedinju — se spominja — in bilo nas je nekaj sto invalidov pa tudi drugih oseb, med katerimi so bili kot gostje tudi diplomati številnih držav. V tako odlični družbi smo bili kar precej nerodni, saj takih sprejemov nisimo bili vajeni in mnogi od nas so bili sploh prvič v takem okolju. Na mizah je bila pripravljena zakuska, toda nismo vedeli, kako bi začeli. Tito je opazil našo zadrego. Stopil je k nam in nas opogumil: «Tovariši, nikar se ne preveč ne ozirajte na etiketo. Tako se tole naredi» — in je kar z roko prijel kos pohane piščance in ga začel obirati. Potem smo ga seveda vsi posnemali in naše nerodnosti je bilo konec. In ko smo se potem še naprej pogovarjali z njim, se nismo mogli nadejati njegovi preprostosti, njegovemu tovarštvu. Naše občudovanje do njega se je stopnjevalo do navdušenja in reči mo-

da mi jo boš vrnil. Kdorkoli drugi bi mi moral plačati zanj drago kavičjo, saj veš, da mi pomeni več, kot vse drugo...»

Tito zna poslušati, čeprav se je ob našem razgovoru kmalu izkazalo, da so mu naši problemi dobro znani. Ko je opazil, da smo v delegaciji samo trije člani in Gorčani, nas je vprašal: «Kje so Benediči?» Očitno nas ni hotel spraviti v zadrego, iz njegovih besed je vel le rahel občutek, da «ne mislimo na vse».

Odu, Angelo Kukunja se je z Titom večkrat srečal. Svoje vtise iz razgovorov z njim je takole strnil: «Maršala Tita sem imel priložnost večkrat videti, slišati v njegovih javnih nastopih in biti nekajkrat sprejet — v Beogradu in na Brionih — in se z njim, kot član raznih delegacij naše manjšine, razgovarjati v razdobju od leta 1947 pa do, zadnjič, leta 1969 ob gostovanju Slovenskega gledališča iz Trsta v Beogradu.

Z drugimi tovariši zastopstva sem mu mogel prikazati in pojasnjevati naše manjšinske probleme in zagovarjati njihovo rešitev.

O teh naših problemih je bil marsal izredno dobro poučen in imel zanje popolno razumevanje, vendar jih je znal in želel vselej uokviriti v širša družbena dogajanja in premike. Sogovornika je pozorno poslušal; njegov nastop je razodeval samozavestne, močne osebnosti, porojene iz dolgega in bogatega življenjskega izkustva. Gibal in kretal se je z umirjeno dostojanstvenostjo, premešano s skladno in obenem mirno človeško prisrčnostjo in tovarštvom.

Ko je govoril množicam, me je presenečala njegova sposobnost povedati težje in zamotane politične in družbene probleme in vprašanja ter svoje teze na enostaven in razumljiv način. Ko smo od njega odhajali, smo bili prepričani, da imamo v njem močnega zagovornika naših stališč in naše pravice do svojstvenega izražanja.

ram, da me še nikoli niso kake besede tako prevzele kot njegove, toliko je bilo v njih domačnosti in prisrčnosti.

Predsednik SKGZ Boris Race je iz kopice svojih spominov na Tita izbral za moj zapis naslednjega: «Predsednika Tita sem srečal skupaj s slovensko delegacijo v Rimu lani, ko je obiskal Italijo. Takoj je ustvaril z nekaj priložnostnimi pripombami domače vzdušje, tako da je razgovor postal sproščeno.

Tito zna poslušati, čeprav se je ob našem razgovoru kmalu izkazalo, da so mu naši problemi dobro znani. Ko je opazil, da smo v delegaciji samo trije člani in Gorčani, nas je vprašal: «Kje so Benediči?» Očitno nas ni hotel spraviti v zadrego, iz njegovih besed je vel le rahel občutek, da «ne mislimo na vse».

Odu, Angelo Kukunja se je z Titom večkrat srečal. Svoje vtise iz razgovorov z njim je takole strnil: «Maršala Tita sem imel priložnost večkrat videti, slišati v njegovih javnih nastopih in biti nekajkrat sprejet — v Beogradu in na Brionih — in se z njim, kot član raznih delegacij naše manjšine, razgovarjati v razdobju od leta 1947 pa do, zadnjič, leta 1969 ob gostovanju Slovenskega gledališča iz Trsta v Beogradu.

Z drugimi tovariši zastopstva sem mu mogel prikazati in pojasnjevati naše manjšinske probleme in zagovarjati njihovo rešitev.

O teh naših problemih je bil marsal izredno dobro poučen in imel zanje popolno razumevanje, vendar jih je znal in želel vselej uokviriti v širša družbena dogajanja in premike. Sogovornika je pozorno poslušal; njegov nastop je razodeval samozavestne, močne osebnosti, porojene iz dolgega in bogatega življenjskega izkustva. Gibal in kretal se je z umirjeno dostojanstvenostjo, premešano s skladno in obenem mirno človeško prisrčnostjo in tovarštvom.

Ko je govoril množicam, me je presenečala njegova sposobnost povedati težje in zamotane politične in družbene probleme in vprašanja ter svoje teze na enostaven in razumljiv način. Ko smo od njega odhajali, smo bili prepričani, da imamo v njem močnega zagovornika naših stališč in naše pravice do svojstvenega izražanja.

Ravnatelj Slovenskega gledališča Filibert Benedičič se je na dila priložnost za neposreden razgovor s Titom 3. junija 1969 v Beogradu med gostovanjem SG v jugoslovanski prestolnici. Tako le ga je opisal:

«Sporočilo so nam, da bo na naši predstavi prisoten predsednik Tito. Občutili smo tedaj vso odgovornost, ki nam je bila dana. Ta odgovornost je bila v zavesti, da smo predstavljali naše ljudi, ki jim je hotel sam predsednik jugoslovanske republike izkazati svoje priznanje. Pričakali smo ga in ko sem mu stisnil roko, sem rekel, da smo vznemirjeni, šalivo je odvrnil, da umetniki niso nikoli vznemirjeni, takoj nato pa mi je ponudil cigaro. Njegova človeška neposrednost je takoj zrušila sleherno protokolarno pregrado. Ko sem potem v dvorani sedel poleg njega, je vzel v roke naš gledališki list in glasno prebral stih: «Ne jokaj, zemlja!» Komentiral je: «Ni treba, da jočeš.» Pazljivo je sledil igri na odru, prepoznal je Narkista, Leona v Glumabevih, obstrmel nad igrano ansambla. V odmoru se je seznanil z vsemi našimi člani in vsakemu posebej stisnil roko. Povedal sem mu o Benediči, o treh pokrajinah, v katerih živimo Slovenci v Italiji, o naši vlogi mostu in o želji, da bi odnosi dobrega sosedstva med Italijo in Jugoslavijo omogočili realizacijo obetov, ki se kažejo v novem ozračju. Seznanjen je bil o vsem, kakor tudi o podrobnih ekonomskih razmerah v naši deželi. Ko je odhajal, je ponovno poudaril pomembnost našega gledališča.»

Anica Kralj Mesenelova je bila poslednja tržaška mladinka, ki je leta 1953 na današnji dan izročila maršalu Titu v Beogradu stafteno palico s podzdravom in voščili tržaške mladine. Tega dogodka se bo spominjala vse življenje: «Stafta je krenila iz Trsta proti Kopru in od tam naprej proti Ljubljani in Beogradu. Jaz sem bila v zadnji predaji. Lepo izrezljano stafteno palico z vložnim peramentom, sem sprejela malo pred Dedinjem in jo ponela v družbi s predstavnikmi mladince iz vseh jugoslovanskih republik, prav do vhoda v dvorec, kjer je stal Tito z najvišjimi državnimi voditelji. Bil je v uniformi. Ko sem stopila predenj sem se za trenutek zmedla in nogo so mi se tresle od te okta. Toda ko sem ga pogledala v oči in videla njegov priazen nasmeh, sem hitro prišla k sebi in mi se kar zbrano čestitala k rojstnemu dnevu v imenu napredne slovenske in italijanske tržaške mladine. Dobro se še spominjam, da sem izrekla željo, da bi še dolgo zdrav in čil uspešno vodil našo matično deželo kot nas je vodil v narodnoosvobodilnem boju, in naj ne pozabi na nas v Trstu.

Še danes mi poje v ušesih njegov «Hvala» in stisk njegove roke, ki me je takrat še mlado dekle — tako nedopovedljivo osrečel. Spominjam se tudi, da se je predstavnik Srbije, ki je pozdravila Tita takoj za menoj, tako zmedla, da ni mogla povedati, kar je nameravala. Na pol stavka ji je glas obšel v grlu. Tito pa je takoj spoznal njeno tremo in ji sam pomagal k besedi s prijazno spodbudo in še pobojal jo je po licih.

V dvorcu, kjer je bil sprejem, se je Tito vsedel med nas dekleta in ko je videl našo zadrego je dejal: «Dajte, začinite jesti, jaz dobro poznam mladino in vem, da je vedno lačna.» Potem nam je zapisal J. Koren

(Nadaljevanje na 6. strani)

Zakaj ime Tito?

«Nobenih posebnih razlogov ni bilo, ime Tito je pač pogosto na Hrvaškem in zlasti v Zagorju»

Josip Broz je preстал še zadnji ostanek kazni tri mesece in pol v Frankopanski trdnjavi v Opčinu. V marcu 1934 so ga pazniki ogulinskih sodnih zaporov odgnali na polje, kjer so mu sporočili, da so mu oblasti došle za prisilno bivališče rojstnega kraja, ki ga je imel v Zagorju. Tajnišče so uporabili proti mnogim, ki so samo komunistom, marveč tudi predstavnikom meščanskih stank, ki so bili v opoziciji kralja Aleksandra. Tako je Josip Broz konec marca prišel v svojo vas Kumrovec.

Očel je naravnost v rojstno hišo. Tik pred njegovim prihodom mu je umrl brat Dragutin. Nasel je samo njegovo ženo in otroke. Istega dne se je prijavil pri prihodu v domačo vas, kamor je spadal Kumrovec, in so bila Zagorska Sela blizu Kumrovec.

Na občini je Josip našel župana Josipa Juraka, ki ga je poznal že od otroških let. Jurak je bil v vrata, stopil k Josipu Brozu in ga potrepil po ramih, rekoč: «Dobro si se držal!»

Samo nekemu ni bilo po volji, da se je Broz vrnil. Neko nedeljo je duhovnik po maši v kapele, kjer je bil Josip Broz, prišel v vasi antikrist, mišljo pri tem na Brozove pomenke in kmeti.

Kot prvo je bilo treba zapustiti Kumrovec in se ne več javljati v okolici. Iz Kumrovec je odšel v Samobor, kjer se je začel nastaniti pri svoji sestri Terezi, omoženi z nekim čevljarjem. V tem mestu, iz Samobora je Josip Broz hodil v Zagreb, kjer je imel stik z ilegalno partijsko organizacijo.

Broz ko so opazili, da je Josip

Broz izginil iz Kumrovec, je zagrebška policija izdala za njim tiralo. Zato se ni mogel več gibati pod svojim praviim imenom, moral pa je tudi spremeniti zunanjo podobo. Predvsem si je pustil rasti brčice, ki so mu dokaj spremenile fizionomijo. Poharval si je tudi lase z rdečkasto barvo in jel nositi naočnike. Že prej ko se je mudil v vasi Veliko Trojstvo, mu je nekoč leta 1924 padla v oko bučica in nastalo je očesno vnetje. Nujno je moral v Zagreb na operacijo k nekemu zdravniku specialistu. Po operaciji je nosil naočnike, dokler se mu ni oko povsem zacelilo. Zdaj, po prihodu z rojbe leta 1934, je nosil naočnike iz navadnega stekla, da ga policija in detektivji ne bi tako lahko spoznali. Josip Broz si je na del tudi drugo ime. Takrat je bilo potrebno — da v partijskem delu niso nastopali pod praviim imenom, da bi se zmanjšala možnost razkritja.

Če so na primer aretirali kakoga člana Partije, ki je vedel za prava imena drugih članov Partije, pa je med mučenjem izdal tovarše, nim je policija takoj prišla na sled. Isto se je dogajalo tudi, če je provokator vdrl v kako partijsko organizacijo. Če pa so bila imena lažna, policija ni vedela, za katere ljudi gre in kje se mude.

Pred odhodom na robijo, je imel Josip Broz več partijskih imen, kakor Georgijevič, Zagorac in druga. Z imenom Zagorac je podpisal tudi nekaj člankov v delavskem tisku.

Ime Tito si je Josip Broz nadel leta 1934. Sam pravi, da si ga je nadel šele leta 1936, ko je ugotovil, da je njegovo prejšnje ilegalno ime Rudi uporabljal še neki član Centralnega komiteja, Rodoljub Čolaković, da

ne bi nastale nepotrebne komplikacije. Iz dokumentov v arhivu CK KPJ iz leta 1934 pa je videti, da je Josip Broz že takoj po prihodu z rojbe uporabljal ime Tito. V Moskvi, ko je delal v Kominterni, je imel Josip Broz ime Valter. To ime je uporabljal tudi med vojno 1941 do 1944 v brzojavah v Moskvo.

Zakaj si je Josip Broz nadel ime Tito? Ali je imel kakor razloge, da si je nadel prav to ime? Josip Broz pravi o tem, da se ni ravnal po nobenih posebnih razlogih, marveč, da je ime Tito pogosto na Hrvaškem, zlasti v Zagorju.

Po zaključenem državniškem obisku v Italiji v marcu lanskega leta je Tito sprejel delegacijo Slovencev v Italiji. Na sliki poleg Tita in veleposlanika Price od sredine proti levi: poslanec Albin Škerk, predsednik SKGZ Boris Race in zastopnik Slov. skupnosti dr. Drago Štoka

nam življenja, močnejše od
 naših zapovedi in najstrožjih
 kaznov;
 — Če bi tega — tovariši — ne
 ožito, zapuščam vam, da nas
 ost: ne dovolite, da nas
 kiti zruši, nadaljuje z borbo in
 kaj nam ne bo žal zrtve. Zapo-
 vadam vam, da mora končno
 magati naša resnica. Pa tudi
 zmagati, končati, če bi tega ne
 mogli, dosegli, bodo tisti,
 do prišli za nami in ne
 za prekinjali, ker — kljub vse-
 mu — misno in tudi ne bo-
 lu do bodočnosti svoje domovine.
 Utrujen doma pomirjen, kot da
 se osvoobil velikega bremena,
 sklenil te, za nas nepozabno

...seu,

ČETRTA ETAPA 55. KOLESARSKÉ DIRKE «GIRO D'ITALIA»

Španec J. M. Fuente v roza majici Merckx povečal svoj zaostanek

Velike spremembe na skupni lestvici - Oster napad Špancev v prvi poletapi - Basso izključen

FOGGIA, 24. — Četrta etapa kolesarske dirke po Italiji je popolnoma spremenila položaj na skupni lestvici. Do preokreta je prišlo v drugi poletapi, ko so se morali kolesarji povzpeti na 1700 metrov visoki Block Haus. Na 48 km vzpona so popolnoma prevladovali Španci, ki so po mili volji "očali" na lahko ubeži in kdo ne. V napadu so poslali svojega najboljšega grega vozača Fuenteja, ki je prišel na cilj s poldrugo minuto prednosti, potem ko je imel že skoraj tri minute naskoka. Španci so takrat zaustavili predvsem svetovnega prvaka Merckxa (ki se je v naslednjem poletapi vrnil v roza majico), dokazali so, da so trenutno najbolj pripravljeni, nasproti od Italijanov (razen Motte), medtem ko je odpovedal Gimondi (4 minute zaostanka na vrhu), nato Basso, da ne govorimo o prvi etapi, ki je izključen iz dirke, skupno s Sergijem in Zandegujem. Znanjaki so torej izrazili sprinterji, ki so računali na razne ravninske zmagave. Včerajšnja roza majica Colomba je pripel na cilj s sedemdesetimi minutami in je moral tako prepustiti prvo mesto odličnemu Fuenteju.

V drugi poletapi ni prišlo do preokreta. 210 km dolgo progo od Block Hausa do Foggie so kolesarji prevozili v miru, saj so bili precej utrujeni, da bi lahko poskušali z naslednjim. Na polovici proge je skušal ubežati Merckx, toda Španci ga niso pustili daleč. Bilo je nekaj manjših sunkov, a so ga ni izboljšali. Šele dober kilometer pred ciljem je ušlo devet vozačev. V končnem sprintu je za zmagovalca Francijci pred Italijani, Santambrogio, De Geestom in Basso.

Prvi red na cilju druge poletape (Block Haus — Foggia, 210 km): 1. Wilmo Francioni (It.) 5:31:13 s povprečno hitrostjo 38,043 km na uro; 2. Paolini (It.); 3. Santambrogio (It.); 4. De Geest (Bel.); 5. Werts (Bel.); 6. Houbrechts (Bel.); 7. Maggioni (Bel.); 8. Mintjens (Bel.); 9. Anni (It.); 10. Benfatto (It.) 5:31:26; 11. Ritter (Dan.); 12. Simonetti (It.); 13. Van Vlierberghe (Bel.) 5:31:28; 14. De Vlaeminck (Bel.); 15. Dancelli (It.).

Skupna lestvica po četrta etapi: 1. Jose Manuel Fuente (Španija) 23:27:58; 2. Miguel Maria Lasa (Španija) 23:29:33; 3. Gianni Motta (It.) 23:30:44; 4. Eddy Merckx (Bel.) 23:30:51; 5. Santiago Lazzano (Sp.) 23:30:51; 6. Gosta Pettersson (Šve.) 30:51; 7. Schiavoni (It.) 30:55; 8. Bergamo (It.) 31:00; 9. Zilioli (It.) 31:01; 10. Maggioni (It.) 31:04.

12. Lopez Carril (Sp.) 31:08; 13. Ritter (Dan.) 31:17; 14. De Vlaeminck (Bel.) 31:17; 15. Ravagli (It.) 31:37. Jutri bo na sporedu peta etapa od Foggie do kraja Montesano Terme ter bo dolga 238 km.

ODBOJKA MLADINSKE IGRE

Drugi pomemben nastop za Breg

Danes bo na stadionu «1. maj» v Trstu zaključni del pokrajinskega tekmovanja mladinskih iger v ženski odbojki. Kot je znano so se v ta finale uvrstile tudi mlade igralke Brega, ki bodo edine bra-

nile slovenske barve. Kakšne so možnosti naših igralke je težko reči, ker je razmerje sil v tem delu tekmovalca precej izenačeno. Prvo srečanje bo na sporedu ob 18. uri, drugo ob 18.45, tretje pa ob 19.30. Brežanke bodo nastopile v prvi in tretji tekmi. Zmagovalec drevnjih srečanj se bo uvrstil v četrti finale.

BOKS

OMAHA, 24. — Ameriški boksa Joe Frazier bo jutri izpostavil svoj naslov svetovnega prvaka težke bokarske kategorije v dvoboju s svojim rojakom Ronom Standejem. V tem srečanju je Frazier velik favorit.

FANTASTIČEN ATLETSKI DOSEŽEK V EL PASU

B. Seagren in K. Isaksson 5,60 m v skoku s palico

Ameriški in švedski atlet sta popravila dosednji svetovni rekord za 6 cm

EL PASO, 24. — Američan Bob Seagren in Šved Kjell Isaksson sta postavila nov svetovni rekord v skoku s palico. Na mednarodnem tekmovanju v El Pasu sta le nekaj minut, drug za drugim preskočila visino 5,60 m in sta tako edina, ki sta preselila znanko petih metrov in pol.

Prejšnji svetovni rekord je pripadal Švedu Isakssonu, ki ga je dosegel prejšnji mesec z visino 5,54 m. Prvi je danes dosegel odlično znanko Seagren, Isaksson pa je takoj nato zopet prevzel rekord v svoje roke, čeprav ga mora deliti z ameriškim atletom, ki je bil olimpijski zmagovalec v Mehiki. Takoj nato sta oba atletu poskušala preskočiti še visino 5,64 m, pa jima je spodletelo pri vseh treh poskusih.

Kaže, da se bosta Isaksson in Seagren zopet srečala v soboto v Modesto v Kaliforniji. V El Pasu (v Ameriki) so dosegli že pred tem nekaj odličnih rezultatov. De Bernardi je sunil krogle 20,92 m daleč, kar je šesti najboljši rezultat vseh časov na svetu, Hines pa je skočil v daljino

ŠPORTNO DRUŠTVO KONTOVEL

več prireditve, in sicer z naslednjim sporedom: V SOBOTO, 27. maja ob 17. uri, ženska odbojbarska tekma Sloja — Kontovel. Zvečer prosta zabava s plesom. V NEDELJO, 28. maja, uradna otvoritev športnega igrišča na Kontovelu. Sledi ženska odbojbarska tekma. Nastopila bo odbojbarski turnir. Sodelujejo: Fužinar (Ravne), Bor (Trst) in Sokol (Nabrežina).

RAZPORED TEKEM:

9.30 Fužinar — Sokol
10.30 Bor — Sokol
18.00 Fužinar — Bor
Ob 17. uri prijateljska odbojbarska ženska tekma Bor (mladinke) — Kontovel.
Ob 17. uri prireditelj govori in kulturni spored s sodelovanjem pevskega zbora Vasilij Mirk.
Od 20. ure dalje prosta zabava s plesom.
Delovali bodo dobro založeni kioski.

Škoti osvojili pokal pokalov

BARCELONA, 24. — Škotska ekipa Glasgow Rangers je osvojila prvo mesto v evropskem nogometnem tekmovanju za pokal pokalov. V finalni tekmi je premagala sovjetsko enajsterico Dinamo iz Moskve s 3:2, škoti so bili v prvem delu srečanja v veliki premoči, saj so že vodili s 3:0. Nato pa so Sovjeti zaigrali mnogo bolje, vendar so začeli pritiskati na nasprotna vrata prekasnega. Rangers je imel v zaključnem delu tekme tudi precej sreče pri obrambi svojih vrat.

Jugoslovanski nogometni pokal

Olimpiji ni uspela uvrstitev v finale

LJUBLJANA, 24. — Splitski Hajduk je danes v polfinalni tekmi za pokal Jugoslavije v Ljubljani pred 15.000 gledalci premagal Olimpijo z 2:0 (1:0) in se je uvrstil v finale. Napad Olimpije je bil danes neuporaben in je zastrajal več letih priložnosti, posebno v prvem polčasu. Gostje so, nasprotno, izkoristili vse priložnosti.

KOŠARKA

Naša društva se pripravljajo na poletne skupne treninge

Med najmlajšimi Borovimi igralci se uveljavlja Karel Razem

Košarkarska prvenstva se bližajo koncu. Društva si pripravljajo poletne programe.

PRVA DIVIZIJA
V nedeljo je bilo na sporedu zadnje kolo prvenstva 1. divizije. V tem prvenstvu je nastopala tudi Borova ekipa, ki je bila najmlajša. Borovci so osvojili šest točk, več tekem so izgubili le za nekaj točk, to se pravi, da so zadovoljili tudi iz zidi kot takimi.

V zadnjih dveh kolic pa se je uveljavil novi talent Borove košarke, Karel Razem iz Bazovice, letnik 1958, visok 196 cm, ki ima značilne kretnje pravega centra. Nadaljuje se torej uspešna vrsta visokih igralcev Borove košarke (Ambruzzi, Sare, Koren, Francija).

«Kako bi ocenili to prvenstvo, trener Mari?»
«Komaj sem sprejel trenerstvo pri Boru, sem vedno upal, da bomo vzgajali tak naraščaj, iz katerega bomo lahko črpali sile za prvo ekipo. Bil pa sem mnenja, da je treba igralcem dati možnost nastopanja proti močnejšim nasprotnikom. Le tako se bodo naučili kaj novega. Mislim, da je bilo letošnje prvenstvo 1. divizije lepa izkušnja za naše mlade igralce.»

IZIDI
Bor — Tricolore 47:53
Servolana — Ferroviario 58:62
CGI — Libertas TS 43:40
KONČNA LESTVICA
Tricolore 20, Ferroviario 14, Servolana 8, Bor in Libertas 6, CGI 4.

MLAJŠI MLADINCI
Trener Tavčar je tako ocenil nedeljski nastop poletovcev: «Tekma je bila zadovoljiva in mislim, da smo uspešno opravili svojo nalogo, čeprav je manjkala Adrian Tavčar. Dobro sta ga zamenjala Edi Danec in Robert Gantar. Po zlomu gležnja je Gantar prvič zaigral tako, kot zna. Dobro napreduje tudi Edi Kraus.»

«Kaj pa bodoči nastopi?»
«Prvenstvo je za nas praktično zaključeno. Odrigrati bomo morali še tekmi proti Italijanu in POM. Naš prvenstveni cilj bo v teh srečanjih, da si nabavimo čimveč izkušenj za bodoče tekme.»
Prvenstvo se nadaljuje v popolni izenačenosti med favoriti: Lloyd B in POM. Vse kaže, da bo potrebna za doletitev končnega zmagovalca še ena tekma.

IZIDI
Lloyd A — Ricreatori 43:71
Polet — POM 47:78
Polet B — Don Bosco 112:48
Počitek: Italider
LESTVICA
POM in Lloyd B 18, Italider 12, Polet, Don Bosco in Ricreatori 6, Lloyd A 4.

PRIDODNE KOLO (28. 5.)
Italider — Lloyd A
Lloyd B — Ricreatori
POM — Polet
Počitek: Don Bosco

SKUPNI TRENING
Vse kaže, da bodo Poletovi in Borovi košarkarji imeli skupne treninge v Seči pri Portorožu. Trenin-

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO TRST si sodelovanjem PD KRAŠKI DOM RE-PEN priredi v nedeljo, 28. maja, v VELIKEM REPTU.

2. in 3. MLADINSKO ŠPORTNO SREČANJE za osnovnošolsko mladino

10.00 za mestne — ovne šole (zbirališče na trgu v Velikem Reptu ob 9. uri od koder bo odhod na tekmovalno mesto). 13.30: za okoliško mladino sledi dežur: Repentator, Šanatorca, Opčine, Padrice, Grupa, Trebče, Nabrežina Kriz in ostale vaje, ki se niso udeležile 1. srečanja v Zgoniku (zbi-rališče na izbiro: ali ob 9. uri ali ob 13. uri na glavnem trgu v Velikem Reptu, od koder bo odhod na tekmovalno mesto). PD Kraški dom bo priredil piknik na travniku, z jedjo na žaru in piščo. Po zaključeni otroških tekmovanjih bo na sporedu tekmovanje v bližnji za odrasle.

Tekmovalne panoge za mladino: 1. kronotekmovanje preko ovir, 2. rekreativno tekmovanje in 3. hitrostna štafeta za ekipe na 60 m.

Tekmujejo lahko posamezniki (samo v kronotekmovanju) in 3- do 7-članske ekipe. Sestava ekip je polprosta, ne glede na leta in spol. Nagrade: pokal prvotvorenim ekipam 2. in 3. srečanja ter kolajne najboljšim posameznikom.

TEDENSKI PREGLED

Breg izpadel

Fortitudo — Breg 3:0 (0:0)
BREG: Favento, Possega, Čuk, Črnelj, Vatta, Race, Mikuš, Petar, Rodella, Vizin, Grahonja, (Sancin, Samec).
Dejavnost brežanske klanske ekipe je po koncu prvenstva precej intenzivna. Poleg tega, da je Breg priredil memorial S. Krasne, so igralci sprejeli tudi poziv Inter SS. Niso imeli sreče, saj jim je žreb dodal eno izmed najmočnejših enajsteric na Tržaškem.

Milčani so lepo začeli, vendar so »plavali« kmalu prevzeli pobudo in so z res odlično igro popolnoma nadgrajili nasprotnika do konca p.p. Ustvarili so več nevarnih »čij in strelav, a do gola jim ni uspelo priti. V tem delu tekme so porabili preveč svojih energij in to jim je bilo usodno. Izkuseni nasprotnik je prišel v vodstvo že v 2. min. d.p., Brežani so se odprli in z nepadalo igro skušali izravnati razliko utrujenosti. Nasprotnik je v protinapadu še dvakrat povedel. S turnirja (vendar so pri občinstvu zapustili dober vtis.

ALPINISTIČNI ODESK SPDT obvešča, da se bo v nedeljo, 28. maja pričel
plezalni tečaj
Zbirališče ob 9. uri pri zavetšču Premuda v Boljuncu. Tečaj bo vodil Iztek Furlan.

NA MLADINSKIH IGRAH V ODBOJKI

Tudi letos zadovoljiv nastop Doberdobcev

Fantje se bodo potegovali za tretje mesto

Po lanskoletnem uspehu so se Doberdobci tudi letos dobro odrezali na mladinskih igrah v moški odbojki. Prejšnjo nedeljo so igrali v Turjaku proti istoimenski ekipi in proti Ronkam. S slednjo ekipo so sicer Doberdobci zmagali z rezultatom 2:0 (15:8, 15:6), vendar je temu pripomoglo dejstvo, da je bila ekipa Ronk sestavljena iz zelo mladih in neizkušenih igralcev.

V tekmi s Turjakom so Doberdobci pokazali veliko borbenost in poštenost, četudi jim ni bila sreča naklonjena. Tekma se je zaključila z rezultatom 7:1 (15:7, 15:12) v korist Turjaka, vendar je bil nastop Slovencev zadovoljiv, kajti nasprotniki so bili res močnejši in so dobro obvladali igro.

Za doberdobsko ekipo pa ni še vse zaključeno, še vedno ima možnost, da zasede tretje ali četrto mesto. Za eno od teh častnih mest se bo spoprijela s slovensko ekipo Olympia.

Doberdobski mladinska ekipa je tako sestavljena: E. Ujčar, K. Ferlič, A. in M. Jarc, K. in R. Ferfolja, D. Peric, D. Gergolet in K. Devetak. Ekipa je vodil trener Boris Čotič, ki je vse mlade igralce privedel do zares zadovoljive tehnične ravni.

D. K.

KOŠARKA

Danes v Trstu Radnički-Beograd

Danes bo v telovadnici Monte Cengio gostovala znana košarkarska ekipa Radnički iz Beograda, ki ima več priznanih košarkarjev, med katerimi tudi Damjanovič in Raznarič. Beograđanji bodo ob 20.30 igrali proti ekipi Canalcolor, ki nastopa v D ligi.

BERGAMO, 24. — Prvega junija bo v Bergamu posebna košarkarska tekma, ki bo trajala nepretrgoma 24 ur. Za vsako izmed obeh moštev bo nastopilo po 25 košarkarjev, ki se bodo menjavali do konca srečanja. Tekmo prireja že drugič za poredoma italijanska košarkarska zveza.

VERONA, 24. — Na mednarodnem košarkarskem turnirju v Veroni je Simmenthal premagal Ignis s 85:76 (47:25) Po tekmi v Rimu, ki je odločala o naslovu italijanske košarkarskega prvaka, ki ga je osvojil Simmenthal, je kazalo,

da bo Ignis napolnjen tokrat vse sile, da bi se maščeval za izgubo naslova. Toda tekma se je začela z odličnim napadom Milančanov, ki so si nabrali precej točk naskoka. Bolj izenačen je bil drugi polčas, kar pa odločno ni zadostovalo Ignisu, da bi nadoknadil prejšnjo razliko v koših.

NOGOMET V PRIJATELJSKI TEKMI Koper-Cremcaffe 4:1

V nedeljo je bilo v Kopru prijateljsko mednarodno nogometno srečanje med domačim Koprom in moštvom Cremcaffe iz Trsta. Okrog 700 gledalcev je prisostvovalo lepi, borbeni in fair igri. Domačini, ki so imeli predvsem boljše napadalce, so zasluženo zmagali s 4:1.

Gostom so pripravili v Kopru lep sprejem in na obeh straneh so ugodarili željo, da bi bila srečanja obmejnih športnih kolektivov še pogostejša. Vodstvo Kopra je te dni stopilo v stike tudi s Triestino in bo tekma verjetno konec maja ali v prvi polovici junija.

Naj omenimo še to, da je nogometno ekipo Cremcaffe in spremljevalce sprejel in pozdravil tudi predsednik Skupnosti Italijanov v Kopru, Apollino Abram.

Koprčani so imeli čez nedeljo priložnost ogledati si še eno mednarodno športno srečanje. Košarkarji Kopra so namreč gostili slovit profesionalni košarkarski ekipi Gillette. Številni gledalci so bili nekoč razočarani, ker (bržkone zaradi neugodne vremena) odpovedali svoj prihod igralci ljubljanske Olimpije Zorja. Bundeče in Marter, ki bi morali krepiti do mačo moštvo. No, kljub vsemu so domači amaterji nudili močan odpor gostom, ter so izgubili srečanje s 70:105. Pri domačinih »bili naj-boljši« Katonar, Mask in Gerželj.

Na tradicionalni istrski regati, ki je bila v nedeljo v izolskem zalivu, je nastopilo nad 300 veslačev iz petnajstih klubov, med njimi so bili tudi gostje iz Italije. Največ uspehov so imeli Tržačani, ki so zmagali v članski konkurenci, ter Rečani, ki so bili najboljši v mladinski konkurenci. Trst so zastopali F. Ravallio, Ginnastica, Satornia in Sauro. Izolski Argo je osvojil dve tretji mesti pri članih in eno dve prvi mesti v ženski in eno tretje v moški konkurenci.

TONE SVETINA

UKANA

TRETJA KNJIGA

Trave planinskih pobočij so orumenele. Stene, sprane od poletnih neviht, so dobile nenavadno belo sivo barvo. Bil je to čas, ko se zrak v gorah tako zbistri, da se daljave med njimi skrajšajo, kot bi se primaknile druga k drugi. Najvišje se je bil že dotaknil prvi sneg, vendar ga je toplo sonce razposkalo. Na meji dreves se je listje že rahlo obarvalo. Starček se je nikoli v petnajstih letih samotni in tako dobro poznati kakor sedaj. Prijateljstvo med Vojkom in Primožem mu je prinašalo zadovoljstvo. Srečen je bil, da je našel ljudi, ki radi poslušajo njegove življenjske izkušnje in jim kljubujejo s svojo mladostno silo. Zdelo se mu je, da se je pomladil. Skoraj vsak dan ga je čakalo kakšno presenečenje. Vojko mu dan za dnem prinašal velike kose granat, včasih pa celo z vžigali. Nabrali so jih na patrolnih pohodih, saj so prekrizarili vse gorovje. Puščali so mu jih na odcepu stene, ki je držala k njegovi kaverni. Potem jih je znozil na svojo ploščad ter jim je odvzel vžigala in eksplozivno snov. Vojko in Primož sta večkrat prišla k njemu in ga opazovala pri delu. Naučil ju je te spretnosti, vendar jima je odsvetovala, da bi se s tem ukvarjala po nepotrebnem.

«Poslušaj, Stari, mi je nekada dne rekel Vojko, »kako včasih, ko vsak dan znova s smrtjo igraš za življenje?«
«Navadil sem se in na to ni ni mislim več,» je odgovoril, vendar ga je vprašanje presenetilo. Spomnil se je sko-

raj pozabil, da je to res in da mu je odvijanje vžigal postalo bolj strast in užitek kot pa življenjska potreba. Saj se ga je vedno lotil nemir, kadar je vzel v roke granato. Napetost je rastla do vznemirjivega viška, dokler ni nakopičena smrtna sila v njegovih rokah postala navaden odpadke.

Da je imel Vojko prav, ga je spomnil dogodek, ko je hodil z njim s Primožem pod steno — preiskovali so podzemne kaverne in odkrivali usodo ljudi, ki so umrli tu pred četrto stoletja. Pobočja gora so se lesketala v soncu in v mavričnih barvah, temno zeleni gozdovi nad svetlo modro reko z belimi prodi so se prelivali v rumenilo golčav, gore v daljavah pa so bile vijoličaste.

«Stari, zakaj imaš tako rad gore in gozdove?» je vprašal Vojko.

«Ne vem. Jih imam pač rad — tudi glede ženskih človek največkrat ne ve, zakaj ima rad prav to in ne katero drugo.» Sedel je pod viharne macesne in predli misli. Gledal so prek grape na slepe pod Mrzlim vrhom, tja, koder se je v prvi svetovni vojni raztezala fronta, kjer je bila zemlja vsa razrita od granat. Na robu planine s spranimi škodlastimi stehami je sedelo nekaj vojakov. Bil so od skupine, ki je prišla na pomoč kmetovcem: odkar so se onkraj Soče pojavile čete poljskega generala Andersa in so postali prebegi diverzantov prek meje pogostejši, je imela stalno zasedo na sedlu. Nekajkrat so se poneli spopadli z diverzanti in imeli nekaj ranjenih. Premišljali so, kaj neki se je zgodilo s kurirjem, ki je pred nekaj dnevi izginil. Iskali so ga, pa ni bilo za njim nobene sledi, tudi v kavernah ne, kamor jih je vodil starček in kjer so vse pretaknili.

Vojko je usmeril daljnogled čez grapo. Pozornost mu je zbujala skupina štirih vojakov na planini. Eden je sedel na štoru in držal v naročju debelo topovsko granato. Drugi je klečal ob njem in se trudil, da bi ji odvil vžigalo. Tretji je gledal, četrti pa je sedel nekoliko stran in pisal na kolenih.

Povedal je starcu, kaj delajo.

«Nevarno je, morate jim prepovedati take igre.»
«Niso od naše enote. Mi smo to vsem prepovedali. Naj-

bolje bo, da jih gremo takoj opozoriti.»
Spustili so se po živalski stečini proti sedlu. Bili so že precej blizu planine, ko je v ostenje zahrnela eksplozija in se prevrnila v dolino. Vojko in Primož sta nagonsko padla po tleh, starček pa je obstal, ves zaprepaden.

Tam, kjer so sedeli vojaki, se je divjal črn steber dima. Naglo so šli na planino. Tam so okoli treh, v krvave gnote spremenjenih trupel skakali zmedeni vojaki v zemlji pa je zijala velika jama.

Stari je gledal z ogle staja, ves blede. Na tisoče takšnih granat je že razstavil, toda za tisto, ki ga bo raznesla, še ne ve, kje leži.

Vojko je šel iskat vodnika enote, Primož pa je ostal pri starcu. Kot bi bral njegove misli, je dejal:
«Nikoli ne vemo, kaj nas čaka smrt, Stari. Ali se ti ne zdi poslasto, da smo tako odvisni od slučajja?»
«To ni slučaj. To je neumnost. Nihče jim ni rekel, naj granato razstavijo. Imajo pa po svoje tudi prav. Kdove koli-kokrat sem tudi jaz šel mimo nje, pa je se nisem našel. Ali pa je bila prevlečena in se je zato nisem lotil.»

«Če bi ljudje vedeli, kako nevarna je lahko smrt, bi bili najbrž drugačni, drug do drugega boljše,» je skoraj zase rekel Primož.

Vojko se je vrnil z vodnikom. Za njima so šli trije vojaki s šotorskimi krili. Šla sta z njimi...

V platiše so pobrali razbite dele treh vojakov, četrtega pa je bil puh eksplozije vrgel petnajst metrov daleč v grmovje, od koder so ga odnesli nezavestnega.

Vojko se je sklonil in pobral napol popisan list. Bil je nedokončano pismo dekletu. Fant ji je očital, da je pozabila nanj, ker mu ni odpisala na dvoje pisem. Vojko je že večkrat potem razmišljal, kako da so bile besede zadnjih stavkov napisane s tako čudno zverženimi črkami. Mu je mar vodila roko podzvestna slutnja bližajoče se smrti? Kako smo omejeni v spoznavanju prihodnosti, je premišljal. Kakšna škoda, da niso poprej prišli k njim, da bi jih posvarili! In dobro, da niso bili skupaj z njimi prav takrat, ko je granata

eksplozirala. Prav lahko bi se bilo to zgodilo...

Starček se je zastrnil v temniški hja. Bil je vznemirjen — takega še nista videla. Ni bil vajen krvi, čeprav se je ob kosterh, ki jih je odkopal, in ob lobanjah, ki jih je videl v napol zasutih kavernah, obnašal povsem ravnodušno. Morda je mislil sedaj na svojo usodo in ga je zajela tesnoba?

Na poti nazaj proti starčevemu domovanju so se nekakrat ustavili.

«Stari, ali se ti ne bojiš smrti? Ti koplješ dan za dnem. Vem, da znaš razstavljati granate, toda lahko se zgodi, da boš s krampom usekal po živem vžigalu. Ali si kdaj pomislil na to?» je vprašal Vojko.

«Takrat me bo vrglo v nebo. Še čutil ne bom.»
«Škoda ti bo bilo.»
«Zakaj škoda?»

Še nikoli ni bil pomislil, da bi bilo lahko komu žal zanj. O smrti ni razmišljal.

«Mi te imamo radi,» je odvrnil Vojko. «In zdi se mi, da bi bila ta gora brez tebe mrtva.»

Stari se je opri na palico, postrani pogledal fanta in rekel: «Vedno tako ne bom!»

«Ali se bojiš smrti?»

«Nikoli ne mislim nanjo. Živim kot drevo, ki čaka na svoj čas, da premine...»

«Ali veruješ v usodo?» je vprašal Primož.

«So stvari, ki jim ne uideš,» je počasi odvrnil. «Moja usoda je v krinskih gorah. Tu je moje življenje in tu je zapisa-ma moja smrt.»
«Torej si jo izbral sam?» je dejal Vojko. «Umakni se vžigalom granat!»
«Če se jim umaknem, me bo pa poiskalo kaj drugega. Lahko me ubije kamen, ki se odkruši v steni, lahko zdrsne s police, zaidem v megli, lahko me pokopije plaz ali kaj drugega. Vse to so stvari, ki niso odvisne od mene. Toda vem: čim starejši sem, tem raje živim in tem težje bi mi bilo umreti. To sem spoznal sedaj, ko sem videl te mlade ljudi nenadoma mrtve.»
(Nadaljevanje sledi)

THE POLYMERIZATION OF VINYL MONOMERS